

2008 gruodžio 15

Nr. 23 / 311

Lietuvos
Katalikų Bažnyčios
informacijos centro
leidinys

ISSN 1392-6098

Bažnyčios žinios

Popiežius

Benediktas XVI	
MEDITACIJA APIE ROŽINIO MALDĄ	2
KREIPIMASIS Į TARPTAUTINĮ KONGRESĄ „VATIKANO II SUSIRINKIMAS JONO PAULIAUS II PONTIFIKATE“	3

Popiežiaus katechezės

Benediktas XVI	
DEŠIMTOJI KATECHEZĖ APIE PAULIŲ: KRYŽIAUS TEOLOGIJA	3
VIENUOLIKTOJI KATECHEZĖ APIE PAULIŲ: KRISTAUS PRISIKĖLIMAS	5
DVYLIKTOJI KATECHEZĖ APIE PAULIŲ: MOKYMAS APIE KRISTAUS SUGRĮŽIMĄ	6
TRYLIKTOJI KATECHEZĖ APIE PAULIŲ: MOKYMAS APIE NUTEISINIMĄ	8

Šventasis Sostas ir Lietuva

Lietuvos Respublikos nepaprastojo ir įgaliotojo ambasadoriaus prie Šventojo Sosto Vytauto Ališausko kalba įteikiant skiriamuosius raštus Jo Šventenybei popiežiui Benediktui XVI	10
Jo Šventenybės popiežiaus Benedikto XVI atsakomoji kalba	11

Bažnyčia Lietuvoje

Mirė vyskupas Antanas Vaičius (1926–2008)	13
Švč. M. Marijos apsireiškimo Šiluvoje 400 m. jubiliejaus šventimas Romoje	14
Negimusio kūdikio diena paminėti skirti renginiai	17

Homilijos

KOVOS LAIMĖTOJAI Kristaus Gimimas – Kalėdos	24
ŠEIMOS MOKYKLA Šventoji šeima	25
METAI IŠGANYMO ISTORIJOJE Švč. Mergelė Marija, Dievo Gimdytoja	26
TIESOS IEŠKOTOJAI Kristaus Apsireiškimas	27

Bažnyčia pasaulyje

Galimi Mišių liturgijos nedideli pakeitimai	28
---	----

Papilio g. 5
44275 Kaunas, Lietuva
Telefonai: (37) 32 38 53, 32 27 58
Telefaksas (37) 32 38 53
El. paštas lkbic@lcn.lt
www.baznycioszinios.lt

Benedikto XVI meditacija apie rožinio malda

Pompėja, 2008 m. spalio 19 d.

Sutrumpinta

Gerbiami broliai vyskupai ir kunigai,
brangūs vienuoliai ir vienuolės,
brangūs broliai ir seserys!

Prieš įžengdamas į šventovę kartu su jumis kalbėti rožinio, trumpai stabtelėjau prie palaimintojo Baltramiejaus Longo urnos ir maldoje savęs paklausiau: „Iš kur šis didis apaštalas sėmėsi jėgų ir ištvermės, būtinų tokiam įspūdingam, visame pasaulyje dabar žinomam darbui atlikti? Argi ne būtent iš rožinio maldos, kurią laikė dovaną iš Dievo Motinos širdies?“ Taip, taip buvo iš tiesų! Tą liudija šventųjų patirtis: ši liaudiška marijiška malda yra brangi dvasinė priemonė, padedanti suartėti su Jėzumi ir Švenčiausiosios Mergelės mokykloje mokytis nuolatos vykdyti Dievo valią. Ši malda yra įsimąstymas į Kristaus slėpinius dvasiškai vienijantis su Marija, kaip Dievo tarnas Paulius VI pabrėžė apaštališkajame paraginime *Marialis cultus* (45), o mano pirmtakas Jonas Paulius II vėliau išsamiai išdėstė apaštališkajame laiške *Rosarium Virginis Mariae*, kurį šiandien dvasioje dar kartą patikiu Pompėjos bendruomenei ir kiekvienam iš jūsų. Jūs, kurie gyvenate Pompėjoje, ypač jūs, brangūs kunigai, vienuoliai, vienuolės ir pasauliečiai, besidarbuojantys šioje nepakartojamoje Bažnyčios dalyje, visi esate pašaukti persiimti pal. Baltramiejaus Longo charizma ir Dievo jums leidžiamu būdu tapti tikrais rožinio apaštalais.

Tačiau, norint būti rožinio apaštalais, reikia asmeniškai patirti šios paprastos ir kiekvienam prieinamos maldos grožį ir gilumą. Norint kontemplanuoti džiugų, spindintį, skausmingą ir šlovingą veidą, pirmiausia reikia leisti būti už rankos vedamam Mergelės Marijos. Kas, kaip Marija ir kartu su ja, išlaiko prieš akis Jėzaus slėpinius ir juos nenuilstamai kontemplanuoja, tas vis labiau persiima jo jausmais ir tampa į jį panašus. Čia norėčiau pacituoti gražią pal. Baltramiejaus Longo mintį. Jis rašo: „Kaip du bičiuliai, dažnai būdami kartu, ilgainiui supanašėja ir gyvenimo būdu, taip ir mes, nuoširdžiai kalbėdamiesi su Jėzumi ir Mergele, medituodami rožinio slėpinius ir per komuniją kartu ugdydami bendrą gyvenimą, galime, kiek leidžia mūsų mažumas, tapti panašūs į juos ir iš jų kilnių pavyzdžių mokytis nuolankaus, neturtingo, paslėpto, kantraus ir tobulo gyvenimo“ (*I Quindì Sabati del Santissimo Rosario*, 27 ed., Pompei, 27; cituojama *Rosarium Virginis Mariae*, 15).

Rožinis yra kontempliacijos ir tylos mokykla. Iš pirmo žvilgsnio jis gali pasirodyti kaip malda, kurioje vienas po kito rikiuojami žodžiai ir kuri dėl to sunkiai sude-

rinama su tyla, pagrįstai rekomenduojama meditacijai ir kontempliacijai. Iš tiesų tolygus *Ave Maria* kartojimas vidinės tylos netrikdo, bet, priešingai, jos reikalauja bei ją palaiko. Panašiai kaip psalmių Valandų liturgijoje atveju tyla reiškiasi ne žodžiais ir sakiniiais, ne kaip tuštuma, bet kaip žodžius pranokstančios ir kartu su jais širdžiai kalbančios galutinės prasmės buvimas. Tad, recituodami *Ave Maria*, turime rūpintis, kad mūsų balsai nenustelbtų Dievo balso, nes jis visada kalba tyla, „švelnios tylos balsu“ (*1 Kar* 19, 12). Todėl labai svarbu tiek asmeninėje, tiek bendruomeninėje maldoje puoselėti šią Dievo sklidiną tylą. Net ir recituojamas didelės bendruomenės, kuri tai daro kasdien šioje šventovėje, rožinis turi būti suvokiamas kaip kontempliatyvi malda, kas neįmanoma, kai stokojama vidinės tylos aplinkos.

Norėčiau pridurti dar vieną mintį, susijusią su Dievo žodžiu rožinyje. Ji itin tinkama šiuo akimirksniu, kai Vatikane vyksta Vyskupų sinodas „Dievo žodis Bažnyčios gyvenime ir misijoje“. Nė viena krikščioniškoji kontempliacija negali Dievo žodžio palikti nuošalyje. Todėl ir rožinis, idant būtų kontempliatyvi malda, remiantis Marijos maldos pavyzdžiu, turi visada kilti iš širdies tylos kaip atsakas į Dievo žodį. Atidžiau pažvelgus, rožinis yra visas suaustas iš Šventojo Rašto elementų. Iš pradžių skelbiamas slėpinys, kuris, kiek įmanoma, kaip yra šiandien, turėtų būti formuluojamas iš Biblijos paimitais žodžiais. Toliau – „Tėve mūsų“: tai suteikia maldai „vertikalią“ kryptį ir atveria rožinį recituojančiojo širdį deramai vaiko nuostatai atsižvelgiant į Viešpaties kvietimą: „Kai melsitės, sakykite: *Tėve...*“ (*Lk* 11, 2). Pirmojoje *Ave Maria* dalyje – ji irgi kyla iš Evangelijos – kas kart girdime žodžius, kuriais Dievas per angelą kreipėsi į Mergelę Mariją, bei jos pusseserės Elzbietos palaiminimo žodžius. Antroji *Ave Maria* dalis yra atsakas vaikų, kurie prašydami kreipiasi į Motiną, taip išreikšdami savo pritarimą Dievo apreikštam išganymo planui. Tad besimeldžiančiųjų mintys visada lieka išsisknijusios Šventajame Rašte ir jame atskleidžiamuose slėpiniuose.

Baigdamas šiandien švenčiamo Pasaulio misijų sekmdienio progą norėčiau priminti apaštališką rožinio matmenį, labai intensyviai išgyventą pal. Baltramiejaus Longo: jo jis buvo įkvėptas šiame žemės lopinėlyje padaryti daugybę gailėstingosios meilės ir žmogiškojo bei socialinio skatinimo darbų. Jis troško, kad ši šventovė būtų visam pasauliui atvira kaip rožinio maldos sklaidimo centras ir taikos tarp tautų prašymo vieta. Brangūs bičiuliai, šias abi užduotis, apaštalavimą gailėstingąja meile ir malda už taiką, norėčiau dar kartą patvirtinti ir patikėti jūsų dvasinėms bei pastoracinėms pastangoms. Vadovaudamiesi savo gerbiamo steigėjo pavyzdžiu bei jo padedami turėtumėte nenuilstamai karštai darbuotis šioje Viešpaties vynuogyno dalyje, kurią taip mėgo Dievo Motina. <...>

Benedikto XVI kreipimasis į tarptautinį kongresą „Vatikano II Susirinkimas Jono Pauliaus II pontifikate“

2008 m. spalio 28 d.

Ištrauka

<...> Žinoma, džiaugiuosi, kad buvo pasirinkta tema, sujungianti du, mano akimis, itin ypatingus momentus: tai Vatikano II Susirinkimas, kuriame man teko garbė dalyvauti kaip ekspertui, ir mano mylimo pirmtako Jono Pauliaus asmenybė; kaip vienas šio Susirinkimo tėvų jis prisidėjo prie jo ypatingu asmeniniu indėliu ir vėliau, savo pontifikato metais, Dievo valia tapo pirmutiniu jo nutarimų įgyvendintoju. Čia pravartu priminti, jog Susirinkimas kilo iš didelės popiežiaus Jono XXIII širdies. Kaip tik šiandien, spalio 28-ąją, minime jo išrinkimo į Petro sostą penkiasdešimtąsias metines. Tačiau tiksliau būtų sakyti, kad Susirinkimas, kaip ir visi didieji Bažnyčios istorijos įvykiai, kilo iš Dievo širdies, iš išganomosios valios: „Dievas taip pamilo pasaulį, kad atidavė savo viengimį Sūnų, kad kiekvienas, kuris jį tiki, nepažūtų, bet turėtų amžinąjį gyvenimą“ (Jn 3, 16). Popiežiaus Jono pagrindinis motyvas sušaukti Susirinkimą buvo padaryti dieviškąjį išganymą prieinamą šiandieniam žmogui, ir vadovaudamiesi kaip tik šia perspektyva darbavosi Susirinkimo tėvai. Būtent todėl Susirinkimo dokumentai „bėgant metams neprarado aktualumo“, tai priminiau 2005 m. balandžio 20-ąją, savo išrinkimo popiežiumi dieną, bet „net pasirodo esantys itin naudingi turint prieš akis naujus Bažnyčios bei šiandienės globalizuotos visuomenės iššūkius“.

Jonas Paulius II praktiškai kiekviename savo dokumente ir dar labiau priimdamas sprendimus bei veikdamas kaip popiežius rėmėsi pagrindinėmis Vatikano II Susirinkimo ištaromis, taip tapdamas jo autoritetingu aiškintoju bei nuosekliu liudytoju. Jis be paliovos stengėsi, kad visi suvoktų, kokių privalumų gali rasti iš Susirinkimo požiūrio perėmimo – ne tik Bažnyčios, bet ir pilietinės visuomenės bei joje veikiančių individų gerovės labui. Prieš Viešpaties angelo maldą 1985 m. spalio 6 d. jis taip pasakė apie nepaprastąjį Vyskupų sinodą, kuriame turėjo būti apmąstytas atsakas, Bažnyčios pateiktas per dvidešimt metų nuo Vatikano II Susirinkimo pabaigos: „Mes įsipareigojome Šventajai Dvasiai, Kristaus Dvasiai. Juk Dvasia kalba Bažnyčioms (plg. Apr 2, 7): Susirinkimo metu ir jo dėka Jos žodis tapo Bažnyčiai itin iškalbingas bei esmingai svarbus.“

Šio nepaprasto bažnytinio įvykio esame visi iš tikro įpareigoti. Daugialypis mokymo paveldas, mūsų vėl atrandamas jo dogminėse konstitucijose, deklaracijose ir

dekretuose, vis dar skatina mus gilinti Viešpaties žodį, idant galėtume jį pritaikyti Bažnyčios šiandienai, turėdami prieš akis gausybę visame pasaulyje vargančių vyrų ir moterų, jaučiančių didžiulį poreikį pažinti, patirti ir visada širdyje nešioti krikščioniškosios vilties šviesą. Ką tik pasibaigęs Vyskupų sinodas jų reikmes vaisingai ir įvairiškai apmąstė, taip dar kartą patvirtindamas konstitucijoje *Dei verbum* reiškiamą pageidavimą: „Šventųjų knygų skaitymu ir studijomis Dievo žodis tesiskina kelią ir tebūna gerbiamas (2 Tes 3, 1), ir Bažnyčiai patikėtas apreiškimo lobis vis tepripildo žmonių širdis“, nešdamas jiems Dievo išganymą ir per tai tikrąją laimę. <...>

▼
Benediktas XVI

Dešimtoji katechezė apie Paulių: kryžiaus teologija

2008 m. spalio 29 d.

Brangūs broliai ir seserys!

Asmeninėje šventojo Pauliaus patirtyje neginčijamas dalykas yra tai, jog jis, iš pradžių persekiojęs krikščionis bei jų atžvilgiu smurtavęs, nuo savo atsivertimo kelyje į Damaską akimirksnio perėjo į nukryžiuoto Kristaus pusę, paversdamas jį savo gyvenimo prasme ir savo skelbimo pradū. Jo egzistencija buvo sielų labai atiduotas gyvenimas (plg. 2 Kor 12, 15), tikrai nei ramus, nei apsaugotas nuo pinklių bei sunkumų. Per susitikimą su Jėzumi jam paaikškėjo esminė kryžiaus reikšmė: jis suprato, kad Jėzus numirė ir prisikėlė už visus ir jį patį. Svarbūs buvo abu dalykai: visuotinumai – Jėzus tikrai numirė už visus ir subjektyvumas – jis numirė ir už mane. Tad kryžiumi apsireiškė neužtarnaujama ir gailestinga Dievo meilė. Šią meilę Paulius pirmiausia patyrė savo paties atžvilgiu (plg. Gal 2, 20) ir iš nusidėjėlio tapo tikinčiuoju, iš persekiojotojo – apaštalu. Diena iš dienos savo naujajame gyvenime jis patirdavo, kad išganymas buvo „malonė“, kad visa tai kilo iš Kristaus mirties, ne iš jo nuopelnų, kurių apskritai nė nebuvo. „Malonės Evangelija“ tapo jam vieninteliu būdu kryžiui suprasti – ne tik jo naujos egzistencijos kriterijumi, bet ir atsakymu savo pašnekovams. Tarp jų pirmiausia minėtini žydai, dėję viltis į darbus ir iš jų laukę išganymo, po to graikai, kryžiui priešpriešinę savo žmogiškąją išmintį, galiausiai eretikų grupės, krikščionybės vaizdinį susimeistravusios pagal savo pačių gyvenimo modelį.

Šventojo Pauliaus akimis, kryžiui išganymo istorijoje teko esminis primatas; jis yra jo teologijos centras, nes „kryžius“ reiškia „išganymą kaip malonę“, išganymą,

dovanojamą kiekvienam kūrinui. Kristaus kryžiaus tema tampa esminiu ir pirminiu apaštalo skelbimo elementu: akivaizdžiausias pavyzdys susijęs su Korinto bendruomene. Nerimą keliančios netvarkos ir papiktinimų kupinai Bažnyčiai, kurios bendrystei grėsė pasidalijimai ir vidiniai susiskaldymai, Paulius adresuoja ne subtilų žodį ar subtilią išmintį, bet skelbia Kristų, nukryžiuotą Kristų. Jo jėga yra ne įtikinėjimas, bet – tai paradoksalu – to, kuris pasitiki „Dievo galybe“, silpnumas ir virpėjimas iš baimės (plg. *1 Kor 2, 1–4*). Kryžius dėl visa to, ką išreiškia, bei dėl glūdinčios teologinės žinios yra papiktinimas ir kvailystė. Apaštalas šitai patvirtina įspūdinga jėga, todėl čia pravartu išgirsti jo paties žodžius: „Mat žodis apie kryžių tiems, kurie eina į pražūtį, yra kvailystė, o mums, einantiems į išganymą, jis yra Dievo galybė. <...> O kadangi pasaulis savo išmintimi Dievo nepažino iš Dievo išminties veikalų, tai Dievas panorėjo skelbimo kvailumu išgelbėti tuos, kurie tiki. Žydai reikalauja stebuklų, graikai ieško išminties, o mes skelbiame Kristų nukryžiuotą, kuris žydams yra papiktinimas, pagonims – kvailystė“ (*1 Kor 1, 18–23*).

Pirmosios krikščionių bendruomenės, į kurias kreipiasi Paulius, labai gerai žino, kad Jėzus prisikėlė ir yra gyvas; apaštalas trokšta ne tik korintiečiams ar galatams, bet ir mums visiems priminti, jog prisikėlusysis visada yra tas, kuris buvo nukryžiuotas. Kryžiaus „papiktinimas“ ir „kvailystė“ yra būtent tai, jog kaip tik ten, kur, regis, tėra žlugimas, skausmas ir pralaimėjimas, glūdi visa Dievo begalinės meilės galia, nes kryžius išreiškia meilę, o meilė – tikrąją jėgą, pasireiškiančią šiuo tariamu silpnumu. Žydams kryžius yra *skandalon*, t. y. pinklės arba suklypimo akmuo: pamaldžiam žydui, kuriam sunku ką nors panašaus surasti Šventajame Rašte, jis, regis, kliudąs tikėti. Atrodo, jog Paulius gana drąsiai sako, jog čia ant kortos pastatyta labai daug: kryžius, žydu akimis, prieštarauja pačiai Dievo, apsireiškusio įstabiais ženklais, esmei. Tad priminti Kristaus kryžių reiškia iš pagrindų perkeisti santykio su Dievu pobūdį. Pagrindą atmesti kryžių žydai suranda Apreiškime, t. y. ištikimybėje protėvių Dievui, tuo tarpu pagonims priešinosi kryžiui kriterijus yra protas. Pastariesiems kryžius yra būtent *moria*, kvailystė, prėsnybė, t. y. valgis be druskos; daugiau negu klaida – tai sveiko žmogaus proto įžeidimas.

Pačiam Pauliui nekart teko patirti krikščioniškojo skelbimo atmetimą: jis laikytas „prėsku“, bereikšmiu, nevertu dėmesio racionalios logikos plotmėje. Kas, kaip graikai, tobulumu laikė dvasią, grynąjį mąstymą, tam jau buvo nepriimtina tai, kad Dievas galėjo tapti žmogumi bei panirti į visas laiko ir erdvės ribotybes. Ir visiškai neįsivaizduojama – kad Dievas galėjo būti nukryžiuotas! Matome, jog tokia graikų logika yra ir visuotinė mūsų laikų

logika. Kaip būtų galima suprasti *apatheia* – abejingumą, kaip aistrų nebuvimą Dieve, kai Dievas tapo žmogumi ir susinaikino, po to net susigražino kūną, kad galėtų prisikėlęs gyventi? „Apie tai pasiklausysime kitą kartą“ (*Apd 17, 32*), – tyčiodamiesi sakė Pauliui atėniečiai, išgirdę jį kalbant apie prisikėlimą iš numirusių. Tobulumu jie laikė išsilaisvinimą iš kūno, kuris, jų požiūriu, buvo kalėjimas; tai kaip jiems kūno susigražinimas galėjo nepasirodyti klaida? Antikinėje kultūroje kūnu tapusiam Dievui, regis, tiesiog nebuvo jokios vietos. Visas „Jėzaus iš Nazareto“ įvykis atrodė paženklintas didžiausio prėskumo, o kryžius neabejotinai buvo to simboliškiausias momentas.

Tačiau kodėl šventasis Paulius būtent žodį apie kryžių pavertė esminiu savo skelbimo momentu? Atsakyti nesunku: kryžiumi apreiškiamą „Dievo galybę“ (plg. *1 Kor 1, 24*), kuri kitokia negu žmogaus jėga; juo apreiškiamą būtent Dievo meilę: „Dievo kvailystė išmintingesnė už žmones ir Dievo silpnybė galingesnė už žmones“ (*ten pat, 25*). Būdami šimtmečiais nutolę nuo Pauliaus laikų, regime, jog nugalėjo ne kryžiui besipriešinanti išmintis, bet kryžius. Išmintis yra Nukryžiuotasis, nes jis tikrai apreiškia, kas yra Dievas, t. y. Meilės, nepabūgstančios nė kryžiaus, kad išgelbėtų žmones, galybę. Dievas naudojasi būdais bei įrankiais, kurie mums iš pirmo žvilgsnio atrodo silpnumas. Kryžiumi atidengiamas, viena vertus, žmogaus silpnumas ir, kita vertus, tikroji Dievo galia, t. y. meilės neužtarnaujamumas: kaip tik šis visiškai neužtarnaujamumas yra tikroji išmintis. Paulius tai patyrė net savo kūnu ir liudija įvairiomis savo dvasinio kelio atkarpomis, kiekvienam Jėzaus mokiniui tapusiomis tiksliais atsparos taškais: „Bet man atsakė: *gana tau mano malonės, nes mano galybė geriausiai pasireiškia silpnume*“ (*2 Kor 12, 9*); taip pat: „Ir tai, kas pasaulio akims – žemos kilmės, kas paniekinta, ko nėra, Dievas pasirinko, kad niekais paverstų tai, kas laikoma kažin kuo“ (*1 Kor 1, 28*). Apaštalas taip artimai save tapatina su Kristumi, kad, nors ir gyvendamas tarp tokios daugybės išbandymų, gyvena tikėjimu į Dievo Sūnų, kuris jį pamilo ir paaukojo save už jo ir visų nuodėmes (plg. *Gal 1, 4; 2, 20*). Ši apaštalo autobiografinė nuoroda mums visiems tampa paradigmine.

Įstabią kryžiaus teologijos santrauką šventasis Paulius pateikė Antrajame laiške korintiečiams (5, 14–21), kur ji įrėmintą dviejų pamatinių ištarų: viena vertus, Kristus, kurį Dievas dėl mūsų padarė nuodėme (21 eil.), *mirė už visus* (14 eil.); kita vertus, Dievas *sutaikino mus su savimi*, neįskaitydamas mums mūsų nusižengimų (18–20 eil.). Dėl tokios „sutaikinimo tarnystės“ esame išpirkti iš bet kurios vergovės (plg. *1 Kor 6, 20; 7, 23*). Čia paaiškėja, kaip visa tai svarbu mūsų gyvenimui. Mes irgi turime įžengti į šią „sutaikinimo tarnystę“, visada suponuojančią savojo pranašumo atsisakymą ir meilės kvailystės pasirinkimą. Šventasis Paulius atsisakė savo gyvenimo,

visiškai atiduodamas save sutaikinimo, kryžiaus, kuris yra išganymas mums visiems, tarnybai. Taip pasielgti turime ir mes: savo jėgą galime atrasti nuolankioje meilėje, o savo išmintį – iš atsisakymo kylančiame silpnume, idant per tai įžengtume į Dievo galybę. Visi privalome gyventi vadovaudamiesi šia tikrąja išmintimi: gyventi ne sau, bet tikėdami į tą Dievą, apie kurį visi galime pasakyti: jis „pamilo mane ir paaukojo save už mane“.

Vienuoliktoji katechezė apie Paulių: Kristaus prisikėlimas

2008 m. lapkričio 5 d.

Brangūs broliai ir seserys!

„O jei Kristus nebuvo prikeltas, tai tuščias mūsų skelbimas ir tuščias jūsų tikėjimas. <...> ir jūs dar tebesate savo nuodėmėse“ (1 Kor 15, 14, 17). Šiais galingais žodžiais iš Pirmojo laiško korintiečiams šventasis Paulius parodo, koks esmingai svarbus Jėzaus prisikėlimas. Juk šiuo įvykiu išsprendžiama kryžiaus dramos iškelta problema. Vienas kryžius negali paaiškinti viso krikščioniškojo tikėjimo, priešingai: jis būtų likęs tragedija, būties beprasmiškumo nuoroda. Velykų slėpinį sudaro tai, kad tas Nukryžiuotasis „buvo prikeltas trečiąją dieną, kaip skelbė Raštai“ (1 Kor 15, 4). Taip jis paliudija pradinę krikščioniškąją tradiciją. Būtent tai ir yra raktas į Pauliaus teologiją: visa sukasi apie šį gravitacijos centrą. Visas Pauliaus mokymas kyla iš to, kurį tėvas prikėlė iš numirusių, slėpinio ir į tą slėpinį vėl sugrįžta. Prisikėlimas yra pamatinė duotybė, tarsi išankstinė aksioma (plg. 1 Kor 15, 12); ja remdamasis Paulius gali suformuluoti savo skelbimo (*kerygmos*) santrauką: tas, kuris buvo nukryžiuotas ir taip parodė begalinę Dievo meilę žmogui, prisikėlė ir gyvena tarp mūsų.

Svarbu suvokti, koks ryšys tarp prisikėlimo skelbimo pauliškiosios formuluotės ir pirmųjų krikščioniškųjų bendruomenių vartotos iki Pauliaus. Tai leidžia įžvelgti, kokia svarbi buvo už apaštalą ankstesnė tradicija, kurią jis savo ruožtu labai pagarbiai ir rūpestingai norėjo perteikti. Pirmojo laiško korintiečiams tekste 15, 1–11 puikiai išryškėja ryšys tarp „gauti“ ir „perteikti“. Šventasis Paulius laiko pažodinę tradicijos formuluotę labai reikšminga; minėtosios ištraukos pabaigoje jis pabrėžia: „Ar aš, ar jie, – taip mes skelbiame...“ (1 Kor 15, 11), šitaip aiškiai išskeldamas *kerygmos*, kaip visiems tikintiesiems ir visiems Kristaus prisikėlimą skelbsiantiesiems skirto skelbimo, vienovę. Tradicija, kuria jis remiasi, yra versmė, iš kurios ir būtina semti. Savo kristologijos originalumo jis

nesiekia ištikimybės tradicijai sąskaita. Apaštalų *kerygma* eina pirma asmeninių Pauliaus plėtojų; kiekviena jo argumentacija remiasi bendra tradicija, kuria reiškiasi visų Bažnyčių, esančių viena vienintele Bažnyčia, besidalijamas tikėjimas. Tad Paulius visiems laikams siūlo priėjimo prie teologijos bei pamokslavimo pavyzdį. Teologas, pamokslininkas nekuria naujų pasaulio ir gyvenimo vizijų, bet tarnauja perteiktai tiesai, realiam Kristaus, kryžiaus, prisikėlimo faktui. Jo užduotis padėti mums šandien suvokti po antikiniais žodžiais glūdinčią „Dievas su mumis“ tikrovę, t. y. tikrojo gyvenimo realybę.

Čia reikia patikslinimo: šventajam Pauliui, kai jis skelbia prisikėlimą, nerūpi nuosekliai išdėstyti mokymo – jis neketina rašyti teologijos vadovėlio, – bet imasi šios temos atsakydamas į tikinčiųjų jam skirtus konkrečius klausimus bei abejones. Vadinasi, tai tam tikros progos pagimdyta ir kartu tikėjimo bei gyvos teologijos kupina kalba. Joje dėmesys kreipiamas į esminį dalyką: esame „nuteisinti“, t. y. padaryti teisūs, išgelbėti už mus *numirusio ir prisikėlusio* Kristaus. Pirmiausia prieš akis išnyra prisikėlimas, be kurio krikščioniškasis gyvenimas būtų visiškai beprasmis. Tą Velykų rytą nutiko kažkas nepaprasta, nauja ir sykiu labai konkrečiu, kažkas, ką parodė labai tikslūs, gausių liudytojų patvirtinti ženklai. Pauliui – lygiai kaip ir kitiems Naujojo Testamento autoriams – prisikėlimas susijęs su Prisikėlusįjį tiesiogiai patyrusiųjų *liudijimu*. Galvoje turimas regėjimas ir patyrimas ne tik akimis ar juslėmis, bet ir vidine šviesa, verčiančia pripažinti tai, ką mums išorinės juslės pateikia kaip objektyvią tikrovę. Todėl Pauliui – kaip ir keturioms evangelijoms – *pasirodymų* tema esmingai reikšminga, nes jie yra tikėjimo į Prisikėlusįjį, palikusį kapą tuščia, pamatinė sąlyga. Svarbūs abu faktai: ir kad *kapas tuščias*, ir kad *Jėzus tikrai pasirodė*. Taip atsiranda tradicija, per apaštalų ir mokinių liudijimą perteikiama vėlesnėms kartoms iki mūsų. Pirmutinis to padarinys arba pirmutinis būdas šiam liudijimui išreikšti yra skelbti prisikėlimą kaip Evangelijos skelbimo santrauką ir išganomojo kelio viršūnę. Visa tai Paulius daro įvairiomis progomis: pasklaidžius laiškus ir Apaštalų darbus, galima pamatyti, jog esminis dalykas jam yra prisikėlimo liudijimas. Norėčiau pacituoti tik vieną tekstą: Jeruzalėje suimtas Paulius kaip kaltinamasis stovi prieš teismo tarybą. Šiomis aplinkybėmis, kai jam gresia netekti gyvybės, jis parodo, kas yra jo viso skelbimo prasmė ir turinys: „Jūs mane teisiatė už mirusiųjų prisikėlimo viltį“ (Apd 23, 6). Tą patį jis vis kartoja savo laiškuose (plg. 1 Tes 1, 9 ir t.; 4, 13–18; 5, 10), kuriuose kreipiasi į savo patirtį, į asmeninį susitikimą su prisikėlusiu Kristumi (plg. Gal 1, 15–16; 1 Kor 9, 1).

Tačiau galime paklausti: kas šventajam Pauliui yra gilioji Jėzaus prisikėlimo įvykio prasmė? Ką šis įvykis sako mums iš dviejų tūkstančių metų atstumo? Ar iš-

tara: „Kristus prisikėlė“ aktuali ir mums? Kodėl Pauliui ir mums šiandien prisikėlimas yra tokia esmingai svarbi tema? Paulius į šį klausimą iškilmingai atsako Laiško romiečiams pradžioje, kur jis, imdamas dėstyti, remiasi „Dievo Naujiena“, Naujiena apie „Sūnų, kūnu kilusį iš Dovydo giminės, šventumo Dvasia per prisikėlimą iš numirusių pristatytą galingu Dievo Sūnumi“ (Rom 1, 3–4). Paulius gerai žino ir daug kart pasako, kad Jėzus visada, nuo pat įsikūnijimo akimirkos, buvo Dievo Sūnus. Prisikėlimo naujybė ta, jog Jėzus, iškeltas iš žemiškosios egzistencijos žemybės, paskiriamas „galingu“ Dievo Sūnumi. Iki kryžiaus mirties nužemintas Jėzus dabar Vienuolikai gali pasakyti: „Man duota visa valdžia danguje ir žemėje“ (Mt 28, 18). Tikrove tapo tai, kas sakoma Ps 2, 8: „Prašyk manęs, ir padarysiu tautas tavo valdomis, visus žemės pakraščius tavo nuosavybe.“ Todėl su prisikėlimu prasideda Kristaus Evangelija visoms tautomis. Prasideda Kristaus karalystė, naujoji Karalystė, nepažįstanti kitokios valdžios, kaip tik tiesos ir meilės valdžia. Tad prisikėlimu galutinai apreiškiamas, kokia Nukryžiuotojo autentiškoji tapatybė ir koks jis yra nepaprastas. Neprilygstamas ir aukščiausias kilnumas: *Jėzus yra Dievas!* Šventojo Pauliaus požiūriu slėpiningoji Jėzaus tapatybė labiau negu įsikūnijimo slėpinyje atsiskleidžia prisikėlimo slėpinyje. „Kristaus“, t. y. „Mesijo“, „Pateptojo“, titulas Pauliaus raštuose linkęs virsti tikriniu vardu, „Viešpaties“ titulu nusakomas Jėzaus asmeninis santykis su tikinčiaisiais, o „Dievo Sūnaus“ titulu dabar atskleidžiamas artimas Jėzaus ryšys su Dievu, santykis, tobulai apreiškiamas Velykų įvykiu. Tad galima sakyti, kad Kristus prikeltas, jog būtų gyvųjų ir mirusiųjų Viešpats (plg. Rom 14, 9; 2 Kor 5, 15) arba, kitaip tariant, mūsų Išganytojas (plg. Rom 4, 25).

Visa tai turi svarbių padarinių mūsų tikėjimo gyvenimui: visi esame pašaukti visa savo būties gelme dalyvauti visoje Kristaus mirties ir prisikėlimo istorijoje. Apaštalas sako: „esame mirę su Kristumi, tikime ir gyvenimą su juo. Mes žinome, kad, prisikėlę iš numirusių, Kristus daugiau nebemiršta; mirtis jam nebeturi galios“ (Rom 6, 8–9). Tai tampa konkrečia tikrove vienijantis su Kristaus kančiomis, kurios yra preliudas į tobulą supanašėjimą su juo per prisikėlimą, kurio viltingai trokštame. Tai nutiko ir šventajam Pauliui. Jo asmeninė patirtis laiškuose perteikiama nuoširdžiais bei tikroviškais tonais: „Trokštu pažinti jį, jo prisikėlimo galybę ir bendravimą jo kentėjimuose, noriu panašiai kaip jis numirti, kad pasiekčiau ir prisikėlimą iš numirusių“ (Fil 3, 10–11; plg. 2 Tim 2, 8–12). Kryžiaus teologija nėra teorija – ji krikščioniškojo gyvenimo tikrovė. Gyvenimas tikinti į Jėzų Kristų, gyvenimas tiesa ir meile neišvengiamai apima kasdienį atsižadėjimą ir kasdienę kančią. Krikščionybė nėra patogus kelias, priešingai, tai labai reiklus ir status kelias, tačiau sykiu apšviestas Kristaus šviesos ir

iš jos išaugančios didžiosios vilties. Šventasis Augustinas sako: krikščionys neapsaugomi nuo kančios, priešingai, ji juos paliečia labiau, nes gyvenimas tikėjimu rodo drąsą imtis gyvenimo bei istorijos Gilesne plotme. Tik taip – t. y. patirdami kančią – pažįstame gyvenimo gelmę, jo grožį ir didžiąją viltį, žadinamą nukryžiuoto ir prisikėlusio Kristaus. Tad tikintysis stovi tarp dviejų polių – prisikėlimo, tam tikru būdu jau dabar mumyse esančio bei veikiančio (plg. Kol 3, 1–4; Ef 2, 6), ir primygtinės būtinybės įsitraukti į procesą, vedantį visus ir viską į pilnatvę, kuri Laiške romiečiams nusakoma drąsiu įvaizdžiu: kaip visa kūrinija dūsauja ir kankinasi, lygiai taip ir mes dūsaujame, laukdami mūsų kūno atpirkimo, mūsų atpirkimo ir prisikėlimo (plg. Rom 8, 18–23).

Apibendrinami kartu su Pauliumi galime pasakyti, jog tikras tikintysis išgelbėjimą pasiekia lūpomis išpažindamas Viešpatį Jėzų ir širdimi tikėdamas, kad „Dievas jį prikėlė iš numirusių“ (plg. Rom 10, 9). Pirmiausia svarbi širdis, tikinti į Kristų ir tikėdama „prisiliečianti“ prie Prisikėlusiojo. Tačiau nešioti tikėjimo širdyje nepakanka, turime jį taip pat išpažinti lūpomis bei liudyti savo gyvenimu, taip kryžiaus ir prisikėlimo tiesą padarydami mūsų istorijoje regimą. Būtent per tai krikščionis įsitraukia į tą procesą, kurio dėka pirmasis Adomas, žemiška ir suirimui bei mirčiai atiduota būtybė, pavirsta paskutiniu Adomu, kuris yra dangiškas ir negendantis (plg. 1 Kor 15, 20–22.42–49). Šis procesas prasidėjo su Kristaus prisikėlimu, kuris ir grindžia mūsų viltį, jog vieną dieną ir mes su Kristumi įžengsime į mūsų tikrąją tėvynę, kuri yra danguje. Gaivinami tokios vilties, ženkime priekin drąsiai ir džiugiai.

Dvyliktoji katechezė apie Paulių: mokymas apie Kristaus sugrįžimą

2008 m. lapkričio 12 d.

Brangūs broliai ir seserys!

Prisikėlimo tema, kurią aptarėme praėjusią savaitę, atveria mums naują, Viešpaties sugrįžimo, perspektyvą ir todėl akina apmąstyti santykį tarp dabartinio, Bažnyčios ir Kristaus karalystės, laiko ir mūsų laukiančios ateities (*eschaton*), kai Kristus savo karalystę perduos Tėvui (plg. 1 Kor 15, 24). Bet kuri kalba apie galutinius dalykus vadinama „eschatologija“ ir visada remiasi prisikėlimo įvykiu, kuriuo galutiniai dalykai yra prasidėję ir jau tam tikra prasme yra.

Veikiausiai 52 m. Paulius parašė pirmą savo laišką, būtent Pirmąjį laišką tesaloniečiams, kuriame kalba apie

Jėzaus sugrįžimą, vadinamą *parousia*, atėjimu, apie naują, galutinį ir regimą buvimą su juo (plg. 4, 13–18). Abejonių ir problemų kamuojamiems tesalonikiečiams apaštalas taip rašo: „Jeigu tikime, kad Jėzus numirė ir prisikėlė, tai Dievas ir tuos, kurie užmigo susivieniję su Jėzumi, atsives kartu su juo“ (4, 14). Toliau jis tęsia: „Tuomet pirmiausia prisikels tie, kurie mirė Kristuje, paskui mes, gyvieji, išlikusieji, kartu jais būsime pagauti oran, debesymsna pasitikti Viešpaties ir taip visuomet pasiliksime su Viešpačiu“ (4, 16–17). Paulius nusako Kristaus *parousia* itin gyvai, pasitelkdamas simbolinius įvaizdžius, tačiau taip perteikia paprastą ir gilią žinią: galiausiai visada pasiliksime su Viešpačiu. Štai už įvaizdžių glūdinti esminė žinia: mūsų ateitis yra „buvimas kartu su Viešpačiu“; kaip tikintieji jau šiame gyvenime esame su Viešpačiu; mūsų ateitis, amžinasis gyvenimas, jau prasidėjo.

Antrajame laiške tesalonikiečiams Paulius perspektyvą pakeičia: jis kalba apie neigiamus įvykius, turėsiančius nutikti pirma to galutinio ir užbaigiamojo įvykio. Pasak jo, nevalia leisti būti nukreipiamam nuo sveiko proto, tarsi Viešpaties diena jau būtų čia pat chronologiniu požiūriu: „Mes prašome jus, broliai, dėl mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus atėjimo ir dėl mūsų surinkimo aplink jį: nesiduokite taip lengvai nukreipiami nuo sveiko proto ir įbauginami ar dvasios pranašyste, ar žodžiu, ar neva mūsų parašytu laišku, esą Viešpaties diena jau čia pat. Tegul niekas jūsų neapgauna kuriuo nors būdu!“ (2, 1–3). Toliau tekste pranešama, jog prieš Viešpaties sugrįžimą įvyks atkritimas ir turės pasirodyti išsamiau nenusakytas „nedorybės žmogus“, „pražūtis sūnus“ (2, 3), Tradicijoje vadinamas Antikristu. Tačiau šį laišką šventasis Paulius rašo pirmiausia praktiniais sumetimais. Jis sako: „Dar būdami pas jus skelbėme: *Kas nenori dirbti, tenevalgo!* Mat mes girdime, jog kai kurie jūsiškiai tingniauja, nieko neveikia, tik smalsauja. Tokiems žmonėms mes įsakome ir juos raginame Viešpatyje Jėzujė Kristujė ramiai dirbti ir valgyti pačių pelnytą duoną“ (3, 10–12). Kitaip tariant: Jėzaus *parousia* laukimas neatleidžia nuo įsitraukimo į šį pasaulį; priešingai, tai daro mus atsakingus dieviškajam Teisėjui už savo elgesį šiame pasaulyje. Tą pat artimiausią sekmadienį išgirsime Evangelijos skaitinyje apie talentus; ten Jėzus sako, kad jis visiems patikėjęs talentų ir kad Teisėjas iš kiekvieno pareikalautų ataskaitos klausdamas: ar davėte vaisių? Tad sugrįžimo laukimas apima atsakomybę už šį pasaulį.

Toks pat dalykas ir tokia pati sąsaja tarp *parousia* – Teisėjo/Išganytojo sugrįžimo – ir mūsų pastangų šiame gyvenime platesniame kontekste ir naujais aspektais išnyra Laiške filipiečiams. Paulius yra kalėjime ir laukia nuosprendžio, kuris jam gali reikšti mirtį. Šiomis aplinkybėmis jis žvelgia į būsimą buvimą kartu su Viešpačiu, tačiau sykiu neužmiršta ir Filipų bendruomenės,

kuriai reikia jos tėvo, t. y. Pauliaus. Jis rašo: „Man gyvenimas – tai Kristus, o mirtis – tik laimėjimas. Bet jei aš, gyvendamas kūne, dar galėčiau vaisingai pasidaruoti, tuomet nebežinau, ką pasirinkti. Mane traukia ir viena, ir antra, nors verčiau man mirti ir būti su Kristumi, nes tai visų geriausia. O mano pasilikimas kūne reikalingesnis jums. Taip įsitikinęs, aš žinau, jog liksiu ir būsiu su jumis visais jūsų pažangai ir tikėjimo džiaugsmui, kad jūs dar labiau galėtumėte pasigirti manimi Kristujė Jėzujė, kai vėl atvyksiu pas jus“ (1, 21–26).

Paulius nebijo mirties, priešingai: jį jam reišia tobulą buvimą su Kristumi. Tačiau Paulius taip pat yra ne sau, bet dėl kitų gyvenusio Kristaus jausmų dalininkas. Pauliaus gyvenimo programa – gyventi dėl kitų, todėl jis visiškai pasirengęs vykdyti Dievo valią, daryti tai, ką nuspręš Dievas. Jis pasirengęs ir toliau gyventi žemėje dėl kitų, dėl Kristaus, dėl jo gyvo buvimo čia ir dabar ir per tai dėl pasaulio atnaujinimo. Matome, kad toks jo buvimas kartu su Kristumi sukuria didelę vidinę laisvę – laisvę gresiančios mirties atžvilgiu ir sykiu laisvę visų gyvenimo užduočių bei kančių atžvilgiu. Jis tiesiog pasirengęs patikėti save Dievo valiai ir yra tikrai laisvas.

Aptarę įvairius Kristaus *parousia* laukimo aspektus, dabar pereikime prie klausimo: kokia turėtų būti krikščionio laikysena galutinių dalykų – mirties, pasaulio pabaigos – atžvilgiu? Pirmiausia – tikrumas, kad Jėzus prisikėlė, jis yra su Tėvu ir būtent per tai visada su mumis. Todėl esame saugūs, išlaisvinti iš baimės. Toks buvo pagrindinis krikščioniškojo skelbimo poveikis. Dvasių, dievybių baimė antikiniame pasaulyje buvo labai paplitusi. Ir šiandien misionieriams, greta gamtos religijų daugybės gerų elementų, tenka susidurti su mums grasinančių dvasių, negerųjų galybių baime. Kristus gyvas, jis nugalėjo mirtį ir visas šias galybes. Gyvename kupini tokio tikrumo, tokios laisvės, tokio džiaugsmo. Tai – pirmasis mūsų gyvenimo ateities atžvilgiu aspektas.

Antra, tikrumas, kad Kristus yra su manimi. O kadangi būsimasis pasaulis jau prasidėjo Kristujė, toks tikrumas teikia mums vilties. Ateitis nėra tamsa, kurioje neįmanoma surasti krypties. Taip nėra. Be Kristaus ateitis pasauliui ir šiandien tamsi, jos labai bijoma. Tuo tarpu krikščionis žino, kad Kristaus šviesa stipresnė, todėl gyvena ne miglota, bet teikiančia tikrumo ir drąsos žvelgti į ateitį viltimi.

Galiamai trečia: sugrįžiantis Teisėjas – Teisėjas ir kartu Išganytojas – patikėjo mums užduotį gyventi pasaulyje taip, kaip gyveno jis pats. Jis mums davė savo talentų. Todėl trečioji laikysena yra atsakomybė Kristui už pasaulį, už brolius ir sykiu tikrumas jo gailėtingumu. Svarbūs abu dalykai. Negyvename taip, tarsi būtų tas pats, ar

elgiamės gerai ar blogai, nes Dievas gali būti tik gailesingas. Tai būtų klaida. Iš tikrųjų mums tenka didžiulė atsakomybė. Turime talentų, turime užduotį dirbuotis, kad šis pasaulis atsivertų Kristui ir būtų atnaujintas. Tačiau dirbuodamiesi ir su atsakomybe suvokdami, kad Dievas yra tikrasis Teisėjas, taip pat esame tikri, jog tas Teisėjas geras, pažįstame jo veidą, prisikėlusio Kristaus, už mus nukryžiuoto Kristaus veidą. Todėl galime būti tikri jo gerumu ir drąsiai žengti į priekį.

Kitas Pauliaus mokymo apie eschatologiją elementas yra *pašaukimo tikėti visuotinumą*; toks pašaukimas vienija žydus ir pagonis kaip būsimos tikrovės ženklas ir anticipacija, leidžianti sakyti, jog jau dabar sėdime danguje su Jėzumi Kristumi, kad ateinantiems amžiams parodytume jo malonės gausą (plg. *Ef 2, 6* ir t.): *po to tampa pirma*, idant būvyje, kuriame gyvename, atsiskleistų įgyvendinimo pradžia. Tai daro dabartinio akimirksnio kentėjimus pakeliamus, tačiau jų taip pat negalima lyginti su būsimąja garbe (plg. *Rom 8, 18*). Keliaujame tikėjimu, o ne regėjimu, ir net jei būtų geriau palikti kūno būstinę ir įsikurti pas Viešpatį, galiausiai – pasiliekant kūne ar jį paliekant – svarbu jam patikti (plg. *2 Kor 5, 7–9*).

Pagaliau paskutinis dalykas, galbūt atrodantis mums šiek tiek sunkus. Pirmojo laiško korintiečiams pabaigoje šventasis Paulius pakartoja ir į korintiečių lūpas įdeda malda, atsiradusią pirmosiose Palestinos krikščionių bendruomenėse: *Marana, tha!* Tai pažodžiui reiškia: „Mūsų Viešpatie, ateik!“ (16, 22). Taip meldavosi pirmieji krikščionys, šia malda taip pat užbaigiama paskutinė Naujojo Testamento knyga Apreiškimas Jonui: „Ateik, Viešpatie Jėzau!“ Ar galime ir mes šitaip melstis? Man atrodo, kad mums šiandien savo gyvenime, savo pasaulyje sunku nuoširdžiai melsti, kad šis pasaulis praeitų, kad ateitų naujoji Jeruzalė, Paskutinis teismas ir Teisėjas – Kristus. Manau, jog, dėl įvairiausių priežasčių ir nebedrįsdami šiandien nuoširdžiai šitaip melstis, vis dėlto galime deramu būdu kartu su pirmaisiais krikščionimis ištarti: „Ateik, Viešpatie Kristau!“ Žinoma, netrokštame, kad dabar ateitų pasaulio pabaiga. Bet, kita vertus, trokštame, kad šis neteisingas pasaulis pasibaigtų. Taip pat trokštame, kad pasaulis būtų iš pagrindų perkeistas, išauštų meilės civilizacija, ateitų teisingumo ir taikos pasaulis, kuriame nebūtų nei smurto, nei bado. Visi to trokštame. Ir kaip visa tai galėtų ateiti be Kristaus? Be Kristaus tikrai teisingas ir atnaujintas pasaulis niekada neateitų. Nors ir kitaip, mes vis dėlto irgi galime ir turime visa savo esybe, primygtinai ir turėdami prieš akis mūsų laiko aplinkybes tarti: *Ateik, Viešpatie!* Ateik savaip, tau pažįstamais būdais. Ateik ten, kur įsigalėjęs neteisingumas ir smurtas. Ateik į pabėgėlių stovyklas, į Darfūrą, į šiaurinę Kivu, į daugelį pasaulio dalių. Ateik ten, kur karaliauja narkotikai. Ateik pas tave užmiršusius, tik sau gyvenančius turtinguosius.

Ateik ten, kur dar nesi pažįstamas. Ateik savaip ir atnaujink šiandienį pasaulį. Ateik ir į mūsų širdis. Ateik ir atnaujink mūsų gyvenimą. Ateik į mūsų širdį, kad galėtume patys tapti Dievo šviesa, tavo buvimu čia ir dabar. Šia prasme kartu su šventuoju Pauliumi meldžiame: *Marana, tha* – „Viešpatie, ateik!“ Ir meldžiame, kad Kristus šiandien tikrai būtų mūsų pasaulyje ir jį atnaujintų.

Tryliktoji katechezė apie Paulių: mokymas apie nuteisinimą

2008 m. lapkričio 19 d.

Brangūs broliai ir seserys!

Žengdami keliu, kuriame mūsų vadovas yra šventasis Paulius, šiandien pasigilinkime į temą, esančią Reformacijos amžiaus ginčų centre, – į nuteisinimo klausimą. Kaip žmogus tampa teisu Dievo akyse? Tuo laiku, kai kelyje į Damaską sutiko Prisikėlusįjį, Paulius buvo subrendęs žmogus: nepriekaištingas įstatymo reikalaujama teisumu (plg. *Fil 3, 6*), jis daugelį savo amžininkų pranoko Mozės nuostatų laikymusi ir kuo uoliausiai stengėsi išlaikyti tėvų tradicijas (plg. *Gal 1, 14*). Damasko apšvietimas jo gyvenimą iš pagrindų pakeitė: visus nuopelnus, įgytus per savo nepriekaištingą religinę karjerą, Jėzaus Kristaus pažinimo didybės akivaizdoje jis ėmė laikyti „sąšlavomis“ (plg. *Fil 3, 8*). Laiškas filipiečiams jaudinamai liudija Pauliaus perėjimą nuo įstatymu paremto ir nustatytų darbų paisymu įgyjamo teismo prie tikėjimu į Kristų besiremiančio teismo: jis suprato, kad tai, kas iki šiol atrodė kaip pelnas, Dievo akyse iš tikrųjų buvo nuostolis. Todėl nutarė visą savo egzistenciją investuoti į Jėzų Kristų (plg. *Fil 3, 7*). Dirvoje paslėptas lobis ir brangūs perlai, į kuriuos investuotinas visas kapitalas, buvo nebe įstatymo darbai, bet Jėzus Kristus, jo Viešpats.

Ryšys tarp Pauliaus ir Prisikėlusiojo tapo toks gilus, kad paakino jį teigti, jog Kristus yra nebe tik jo gyvenimas, bet ir jo gyvensena – taip, kad, norint jį pasiekti, net mirtis tapo laimėjimu (plg. *Fil 1, 21*). Jis neniekino gyvenimo, tačiau suvokė, kad jam gyvenimas neturi kito tikslo, todėl tetroško pasiekti Kristų tarsi finišo liniją, idant su juo visam laikui pasilikėtų: Prisikėlusysis tapo jo egzistencijos pradžia ir siekiu, jo bėgsmo pagrindu ir tikslu. Tikrai rūpinimasis tikėjimo branda tų, kuriems jis buvo atnešęs Evangeliją, ir visomis savo įsteigtomis Bažnyčiomis (plg. *2 Kor 11, 28*) privertė sulėtinti bėgimo pas savo vienintelį Viešpatį greitį ir palaukti mokinių, kad jie visi kartu su juo galėtų skubėti į tikslą. Net moralės požiūriu ir neturėdamas sau ko nors prikišti tuomet, kai laikėsi

įstatymo, jis, pasiekęs Kristų, nesiėmė savęs teisti (plg. 1 Kor 4, 3–4), bet apsiribojo pastangomis bėgti, kad pagautų tą, kurio pats buvo pagautas (plg. Fil 3, 12).

Būtent ši asmeninė ryšio su Jėzumi Kristumi patirtis dabar leidžia Pauliui savo Evangelijos šerdimi padaryti neįveikiamą dviejų alternatyvių kelių į nuteisinimą priešybę: vienas kelias grįstas Įstatymo darbais, kitas – tikėjimo į Kristų malone. Alternatyva tarp teisumo įstatymo darbais ir teisumo tikėjimu į Kristų tampa per jo laiškus besidriekiančia vyraujančia tema: „Nors mes gimimo žydai ir ne pagonių kilmės nusidėjėliai, tačiau žinome, jog žmogus nuteisinamas ne įstatymo darbais, bet tik tikėjimu į Jėzų Kristų. Taigi mes įtikėjome Kristų Jėzų, kad būtume nuteisinti Kristaus tikėjimu, o ne įstatymo darbais; nes įstatymo darbais nebus nuteisintas nė vienas žmogus“ (Gal 2, 15–16). O kreipdamasis į Romos krikščionis, jis pabrėžia: „Visi yra nusidėję ir stokoja Dievo garbės, o nuteisinami dovanai jo malone dėl Kristaus Jėzaus atpirkimo“ (Rom 3, 23–24). Ir priduria: „Mes laikomės nuomonės, kad žmogus nuteisinamas tikėjimu, be įstatymo darbų“ (ten pat, 28). Liuteris šią vietą išvertė: „vien tikėjimu“. Prie to katechezės pabaigoje dar grįšiu. Pirma turime pasiaiškinti, kas yra šis „įstatymas“, iš kurio esame išlaisvinti, ir kas tie „įstatymo darbai“, kurie nė vieno nepadaro teisaus. Jau Korinto bendruomenėje būta požiūrio, vėliau reguliariai sugrįžtančio istorijos tėkmėje. Tai nuomonė, jog tas įstatymas yra Mozės įstatymas, todėl krikščioniškoji laisvė yra išlaisvinimas iš etikos. Korinte, pavyzdžiui, buvo paplitęs pasakymas: *panta moi exestin* („man viskas leista“). Toks aiškinimas, savaime suprantama, klaidingas: krikščioniškoji laisvė nėra libertinizmas, išlaisvinimas iš pareigos daryti gera.

Bet ką tada reiškia įstatymas, iš kurio esame išlaisvinti ir kuris neišgelbėja? Šventajam Pauliui, kaip visiems jo amžininkams, žodis „įstatymas“ reiškė visą Torą, t. y. penkias Mozės knygas. Tora, pagal Pauliaus studijuotą ir fariziejų perimtą aiškinimą, aprėpė žmogaus tapatybę iš esmės apibrėžiančių elgsenų kompleksą nuo etinio branduolio iki apeigų bei kulto taisyklių. Joms pirmiausia priklausė apipjaustymas, valgio nuostatai, ritualinis švarumas, šabo laikymosi taisyklės ir t. t. Tokios elgsenos dažnai išnyra Jėzaus ir jo amžininkų diskusijose. Laikytis visų šių socialinę, kultūrinę ir religinę tapatybę išreiškiančių taisyklių III a. pr. Kr., helenistinės kultūros laikotarpiu, buvo itin svarbu. Ši kultūra, tapusi ano meto visuotine kultūra ir atrodžiusi kaip racionali, tolerantiška politeistinė kultūra, darė didelį spaudimą kultūrinio vienodumo linkme, ir dėl to Izraeliui, politiškai priverstam įsilieti į šią bendrąją helenistinę kultūrą, iškiolo grėsmė prarasti savo tapatybę, taigi taip pat prarasti brangų tėvų tikėjimo paveldą – tikėjimą į vieną Dievą ir tikėjimą Dievo pažadais.

Priešinantis tokiam kultūriniam spaudimui, kėlusiam grėsmę ne tik Izraelio tapatybei, bet ir tikėjimui į vieną Dievą bei tikėjimui jo pažadais, buvo būtina surešti „skiriamąją sieną“, sukurti tikėjimo brangaus paveldo gynybos bei apsaugos skydą. Šią „sieną“ sudarė judaizmo taisyklių ir nuostatų laikymasis. Paulius, šių taisyklių laikymąsi laikęs priemone Dievo dovanai, tikėjimo į vieną vienintelį Dievą paveldui apginti, manė, jog šiai tapatybei grasina krikščionių laisvė. Todėl juos persekiojo. Susitikimo su Prisikėlusiuoju akimirksnį jis suprato, jog sulig Kristaus prisikėlimu situacija iš esmės pakito. Sulig Kristumi Izraelio Dievas – vienintelis tikrasis Dievas – tapo visų tautų Dievu. Siena tarp Izraelio ir pagonių, kaip jis tvirtina Laiške efeziečiams, tapo nebebūtina: Kristus apsaugo nuo politeizmo ir visų jo atmainų; Kristus suvienija mus *su* vienatiniu Dievu ir *jame*; Kristus laiduoja mūsų tikrąją tapatybę kultūrų įvairovėje. Siena nebebūtina, mūsų bendroji tapatybė kultūrų įvairovėje yra Kristus, o būtent jis ir nuteisina. Būti teisiam tiesiog reiškia būti su Kristumi ir Kristuje. Ir to pakanka. Laikytis kitų taisyklių nebebūtina. Todėl Liuterio pasakymas *sola fide* teisingas tik tada, kai tikėjimas nėra priešpriešinamas meilei, gailastingajai meilei. Tikėti reiškia žvelgti į Kristų, patikėti save Kristui, laikytis Kristaus, darytis panašiam į Kristų ir jo gyvenimą. O forma, Kristaus gyvenimas, yra meilė. Tad tikėti reiškia tapti panašiam į Kristų ir įžengti į jo meilę. Todėl Laiške galatams, kuriame išskleidė savo mokymą apie nuteisinimą, šventasis Paulius kalba apie tikėjimą, veikiantį per meilę (plg. Gal 5, 14).

Paulius žino, jog ši meilė Dievui ir artimui yra visas įstatymas, ir ja jis yra įvykdomas. Tad visas įstatymas įgyvendinamas bendryste su Kristumi per tikėjimą, kuriantį meilę. Tą pat išgirsime ateinantį sekmadienį, Kristaus Karaliaus iškilmės Evangelijos skaitinyje. Tai Evangelija apie Teisėją, kurio vienintelis kriterijus yra meilė. Jis teklausia: ar aplankei mane, kai buvau susirgęs? Kai kalėjau? Ar pamaitinai mane, kai buvau alkanas? Ar aprengei mane, kai buvau nuogas? Ir šitaip meile nustatomas teisumas. Tad šios Evangelijos pabaigoje galime pasakyti: tik meilė, tik gailestingoji meilė. Tarp šios Evangelijos ir šventojo Pauliaus nėra jokio prieštaravimo. Galvoje turimas tas pats požiūris, jog bendrystė su Kristumi, tikėjimas į Kristų pagimdo meilę. O meile įgyvendinama bendrystė su Kristumi. Tad esame teisūs, kai būname su juo susivieniję, – tik taip, o ne kitaip.

Baigdami galime tik melsti Viešpatį, kad jis mums padėtų tikėti, tikrai tikėti. Taip tikėjimas tampa gyvenimu, vienybe su Kristumi, mūsų gyvenimo perkeitimu. O perkeisti jo meilės, meilės Dievui ir artimui, galime tikrai būti teisūs Dievo akyse.

**LVK užuojautos laiškas Jo Eminencijai
Vilniaus ir visos Lietuvos metropolitui
Chrizostomui dėl Maskvos ir visos Rusijos
patriarcho Aleksijaus II mirties**

Vilnius, 2008 12 05

Jo Eminencijai
Vilniaus ir Lietuvos metropolitui CHRIZOSTOMUI

Jūsų Eminencija,

Visus mus šiandien nuliūdino skaudi ir netikėta žinia apie šviesaus atminimo Maskvos ir visos Rusijos patriarcho Aleksijaus II mirtį.

Lietuvos Vyskupų Konferencijos ir visų tikinčiųjų vardu išreiškiu gilią užuojautą Jums, Švenčiausiajam Rusijos Bažnyčios Sinodui ir visai Lietuvos bei Rusijos Stačiatikių Bažnyčios Bendruomenei.

Šiomis dienomis visi kartu esame broliškoje vienybės maldoje už Velionį ir dėkojame Dievui už Jo pasiaukojamą tarnystę Maskvos ir Rusijos patriarchate.

Šią rimties ir budėjimo maldoje valandą prisimename džiugų Garbingojo Patriarcho vizitą Lietuvoje, kuris įvyko 1997 m. liepos 25–27 d., kuomet Jis dalyvavo renginiuose, skirtuose Vilniaus ortodoksų Šventosios Dvasios vienuolyno 400-osioms metinėms bei trijų Lietuvos stačiatikių šventųjų 650-osioms žūties metinėms paminėti, ir Aušros Vartų Gailestingumo Moti-

nos šventovėje susitiko su tuometiniu Lietuvos Vyskupų Konferencijos pirmininku, Vilniaus arkivyskupu metropolitu Audriu Juozu Bačkiu. Bendros maldos su stačiatikių ir katalikų tikinčiaisiais metu Šventenybė Patriarchas išreiškė savo džiaugsmą ir dalijosi viltimi: „Ypač džiugina, kad Lietuvos stačiatikių kaimenė, tradiciškai pavaldi Maskvos patriarchatui, jūsų šalyje yra mylima ir gerbiama, palaiko gerus santykius su valstybine valdžia ir su kitomis religinėmis bendrijomis, o ypač su Romos Katalikų Bažnyčia. Norėčiau atkreipti dėmesį, kad Lietuva viena iš pirmųjų mūsų regiono šalių stoji į teisingos paramos tradicinėms religinėms bendruomenėms kelią. Tai šalyje sukūrė taikų religinį klimatą, kuriam būdingas daugelio tikinčiųjų bendradarbiavimas. <...> Šis pasaulis įtemptai ieško išeities iš dvasinio akligatvio, iš kurio neišves nei pinigai, nei ginklai, nei valdžia, nei vartotojiškumo kultas, nei naujų priešų paieškos. Bažnyčia moko, kad šio pasaulio žaizdų išgydymo būdas žinomas. „Išminties šaltinis – Dievo žodis aukštybėse, ir jos keliai – amžini paliepiamai“, – skaitome senoje ir visad jaunoje Biblijoje. Kristus, kaip sakė šventasis Augustinas, nužengė į žemę, kad pakeltų žmones virš žemės. Viešpats yra mūsų vilties pamatas, mūsų tikėjimo tiesos ir meilės pergalė, kurią mes pasieksime, net jei iki tol reikės patirti laikiną blogio triumfą. Tad melskimės ir dirbkime vardan to, ir Dievo pagalba mūsų neapleis.“

Tegul Kristus, savo mirtimi ir prisikėlimu nuskaidrinęs visų mūsų gyvenimus ir dovanojęs amžinojo Gyvenimo Viltį, leidžia Garbingajam Patriarchui visuomet regėti Amžinojo Tėvo Veidą Prisikėlusiojo Velykų Avinėlio vestuvių pokylyje.

Arkiv. Sigitas Tamkevičius
Lietuvos Vyskupų Konferencijos pirmininkas

**Lietuvos Respublikos nepaprastojo ir įgaliotojo ambasadoriaus prie
Šventojo Sosto Vytauto Ališausko kalba įteikiant skiriamuosius raštus
Jo Šventenybei popiežiui Benediktui XVI**

Jūsų Šventenybe,

man didelė garbė įteikti Jums savo kaip Lietuvos Respublikos ambasadoriaus skiriamuosius raštus. Lietuvos Respublikos prezidentas Valdas Adamkus prašė perduoti jums savo gilią pagarbą. Jis šiltai prisimena savo pernykštį susitikimą su Jūsų Šventenybe ir labai vertina gerus Šventojo Sosto ir Lietuvos Respublikos santykius.

Šią dieną jaučiu pareigą paminėti savo pirmtakus – velionį ambasadorių Kazį Lozoraitį ir ambasadorių Algirdą Saudargą; beveik du dešimtmečius nuo tos dienos, kai Šventasis Sostas ir nepriklausomybę atkūrusi Lietuva diplomatinius santykius galėjo pakylėti į ambasadorių lygį, jie nuosekliai darbavosi, kad šie santykiai būtų stiprinami ir plėtojami.

Respublikos Prezidentas, man įteikdamas skiriamuosius raštus, pasakė: „Skiriu ambasadorių į tūkstantmetę tvirtovę, kurioje saugomos ir ginamos vertybės, negalinčios kelti abejonių.“ Esu tikras, šiuo būdu jis patvirtino būtinumą kurti „visuomenės moralinį sutarimą, pagrįstą pamatinėmis vertybėmis“ (plg. *Benedikto XVI kreipimasis į Lotynų Amerikos ir Karibų vyskupų V generalinės konferencijos įžanginę sesiją*, 2007 05 13) – juk be tokio sutarimo negali egzistuoti teisinga ir žmogaus prigimtine vertę sauganti visuomenė. Bažnyčiai ir Valstybei bendradarbiauti kuriant tokią visuomenę Lietuvoje kelią nutiesė 2000-aisiais metais pasirašytos ir ratifikuotos sutartys tarp Lietuvos Respublikos ir Šventojo Sosto. Laikas patvirtino jų reikšmę. Šios sutartys abipusį bendradarbiavimą ne tik formaliai įteisino, bet ir atskleidė naujas jo sritis bei perspektyvas – nuo krikščioniškojo paveldo puoselėjimo iki karių, ligonių, kalinių sielovados plėtojimo.

Žengęs pirmus žingsnius Lietuvos žemėje, Dievo tarnas Jonas Paulius II kalbėjo: „Įsikūrusi beveik Europos centre tarp senojo Žemyno Rytų ir Vakarų, pasitikinti savo ilga krikščioniška tradicija, Lietuva galės iš naujo eiti vienybės atkūrimo keliu, darniai bendradarbiauti su kitomis Europos tautomis“ (*Kalba Vilniaus oro uoste*, 1993 09 04). Šie žodžiai, tuomet nuskambėję kaip drąsinanti pranašystė, šiandien jau yra tikrovė. Lietuvos Respublika – visateisė Europos Sąjungos ir Transatlantinės saugumo sistemos narė, dalyvaujanti daugelyje tarptautinių procesų, tarp jų – atsakingose taikos palaikymo misijose. Drauge su visu Senuoju Žemynu ji patiria ir vis atsinaujinantį vertybių iššūkį tarptautinei politikai – ar tautų santykiuose bus siekiama bendrojo gėrio, teisingos taikos, bus ginamos silpnosios teisės, o gal verčiau bus pasirinkta trumpalaikė „pragmatinė“ politika? Kaip tik Jono Pauliaus II primintas „pasitikėjimas krikščioniška tradicija“ ir gali mus padrašinti atsiliepti į šiuos iššūkius. Paradoksaliau, bet į vertybes neatsižvelgiantis pragmatinis veikimas ne tik retai kada gali pasiūlyti patvarų ir garbingą problemos sprendimą, bet ne kartą neįgyvendina net siektųjų „pragmatinių“ tikslų ir atsiduria aklavietėje.

Tačiau prisimename, jog egzistuoja ir kitas požiūris, pasitikintis iš evangelinio mokymo plaukiančia tradicija. Tokiam požiūriui žinoma ne tik vertybių ir pragmatinių interesų hierarchija, bet ir „pragmatizmui“ neįžvelgiamas jų vidinis sąryšis: „o visa tai jums bus pridėta“ (*Mt 6, 33*). Paskutinių mėnesių pasaulio įvykiai tik patvirtino dėsni, kurį žinojo jau Platonas: „dorybė nekyla iš turtų, bet iš dorybės kyla turtai ir visos kitos gėrybės žmonėms – ir paskiriems, ir valstybei“ (*Apol. 30b*).

Jūsų Šventenybe, tęsdamas Jūsų pirmtakų pradėtą darbą, savo kelionėse į labai skirtingus pasaulio kraštus Jūs

skelbiate Gerąją Naujieną, padedančią kurti ir kilnesnį pilietinį gyvenimą. Tačiau drauge Jūs drąsiai perspėjate apie pavojus, ne visada pastebimus fragmentiškoje ir pliuralistinėje šiandienos visuomenėje. Visai neseniai Jūs kalbėjote: „Būtų katastrofa, jei šių dienų Europos kultūra laisvę galėtų suvokti tik kaip pareigų nebuvimą, ji neišvengiamai patektų į fanatizmo ir sauvalės rankas. Pareigų nebuvimas ir sauvalė nereiškia laisvės, tik jos destrukcija.“ Šis priminimas, ištartas Paryžiuje, svarbus „senosios“ Europos šalims, puoselėjančioms demokratijos ir individo laisvės tradicijas, ne menkesnę prasmę jis įgauna ir palyginti neseniai politinę bei religinę laisvę atgavusioje „naujojoje“ Europoje, kur jau užaugo pirma karta, negalinti palyginti spaudos ir laisvės patirties, o galimybę laisvai rinktis priimanti kaip natūralų, tarsi veltui gaunamą dalyką.

Lietuva XVIII a., Apšvietos epochoje, buvo viena pirmųjų šalių, oficialiai pradėjusių viešą Švč. Jėzaus Širdies garbinimą. Maždaug po dviejų šimtmečių, artėjant Antrajam pasauliniam karui, šv. Faustyna Kowalska Vilniuje subrandino žinią apie visa aprėpiantį Dievo Gailestingumą. Šventasis Tėve, šiandien pasauliui, taigi ir Lietuvai, reikia žinios apie gailestingąją meilę, tai, ką Šventasis Raštas vadina *eleos*, – žinios, kad žmogaus gyvenimas nėra vien beasmenių politinių ir ekonominių procesų rezultatas bei įkaitas. Šios žinios negali duoti politinės institucijos ar demokratinės procedūros, nors ir kokios svarbios jos būtų. Tačiau Bažnyčia gali parodyti žmonėms ir visuomenėms kelią į tokios meilės Šaltinį bei Pavyzdį.

Nuoširdžiai dėkoju, Šventasis Tėve, kad priėmėte mano skiriamuosius raštus. Tepadeda man Dievas vaisingai atstovauti savo Šaliai prie Šventojo Sosto ir toliau plėtoti abipusius santykius mano pirmtakų nubrėžta kryptimi.

Jo Šventenybės popiežiaus Benedikto XVI atsakomoji kalba

Jūsų Ekscelencija,

džiaugiuosi, galėdamas pasveikinti jus, pradedantį savo misiją ir priimti raštus, kuriais jūs skiriamas Lietuvos Respublikos Nepaprastuoju ir Įgaliotuoju Ambasadoriumi prie Šventojo Sosto. Dėkoju jums už malonius žodžius ir sveikinimus, perduotus nuo Prezidento Valdo Adamkaus. Prašau perduoti jam mano pagarbius linkėjimus ir pažadą melstis už visus jūsų tautos žmones.

Man į širdį ypač krito jūsų pastabos apie poreikį moderniajai Europai semtis iš tradicijos, kuri plaukia iš Evangelijos mokymo. Jūsų šalis turi ilgą ir taurią krikščioniškąją istoriją, siekiančią šventojo Kazimiero ir dar senesnius laikus. Paskutinius šimtmečius Lietuvos žmonių tikėjimas palaikė ją per svetimųjų valdymo ir priespaudos laikotarpius ir padėjo jiems išlaikyti bei sustiprinti savo tapatumą. Dabar, kai Respublika yra atgavusi savo nepriklausomybę, šis tikėjimas gali jaudinamai paliudyti vertybes, įgalinusias jūsų tautą išgyventi per tuos sunkius metus. Kaip mano pirmtakas popiežius Jonas Paulius II žinojo iš asmeninės patirties, su kitais pasidalytas tikėjimas yra nuostabus jėgos ir vienybės šaltinis sunkenybių apsuptyje. Bendrijos, gyvenusios tokiomis aplinkybėmis, įgijo gilų tikrumą, kad tikroji laimė randama vien tik Dieve. Jos žino, kad kiekviena visuomenė, neigianti Kūrėją, neišvengiamai pradeda prarasti žmogaus gyvenimo grožio, tiesos ir gerumo pajautą.

Kaip minėjo Jūsų Ekscelencija, buvusio Rytų bloko šalyse užaugo jau nauja karta – karta, nepatyrusi totalitarinio valdymo, todėl linkusi savo politinę laisvę priimti kaip savaiame suprantamą. Tokiomis aplinkybėmis kyla pavojus, kad kai kurie vaisiai, subrendę išmėginimų laikais, gali būti pradėti prarasti. Jūsų Ekscelencija gerai supranta pavojus, tykančius šiandienės visuomenės, kuri, nors ir būdama laisva, vis labiau kenčia nuo fragmentacijos ir moralinės sumaišties. Šiame kontekste gyvybiškai svarbu, kad Lietuva, žinoma – ir visa Europa, puoselėtų ją suformavusios istorijos atminimą, šitaip saugodama savo tikrąjį tapatumą ir tokiu būdu išlikdama bei klestėdama dvidešimt pirmojo amžiaus pasaulyje.

Ir paradoksas, ir tragedija yra tai, kad šioje globalizacijos eroje, kai bendravimo ir sąveikos su kitais galimybės yra išaugusios tokiu laipsniu, kokį ankstesnės kartos vargiai būtų galėjęs išivaizduoti, tiek daug žmonių jaučiasi vieniši ir atskirti vieni nuo kitų. Tai sukelia daug socialinių problemų, kurių negalima išspręsti vien politinėje plotmėje, nes netgi geriausios struktūros „funkcionuoja tik tada, kai bendruomenė yra gaivinama įsitikinimų, galinčių motyvuoti žmones laisvai pritarti socialinei tvarkai“ (*Spe salvi*, 24). Bažnyčiai čia, per jos skelbiamą vilties žinią, tenka gyvybinis vaidmuo. Ji stengiasi kurti meilės civilizaciją, mokydama, jog „Dievas yra meilė“, ir ragindama geros valios žmones užmegzti su juo meilės santykį. Kadangi „Dievo meilė veda į dalyvavimą Dievo teisingume ir dosnume kitų atžvilgiu“ (*ibid.*, 28), krikščionybės praktika natūraliai veda į solidarumą su savo bendrapiliečiais ir, žinoma, su visa žmonių šeima. Ji veda į ryžtą tarnauti bendrajam gėriui ir pri-

siimti atsakomybę už silpnesnius visuomenės narius, taip pat pažaboja geismą kaupiti turtą tik sau vienam. Mūsų visuomenei reikia pakilti virš materialinių gėrybių vilionių ir vietoj to susitelkti į vertybes, tikrai puoselėjančias žmogaus asmens gėrį.

Šventasis Sostas vertina savo diplomatinis ryšius su jūsų šalimi, pažymėta krikščioniškojo liudijimo šimtmečių. Dirbdami drauge mes galime padėti sukurti Europą, kurioje pirmenybė atiduodama santuokos ir šeimos gyvenimo gynimui, žmogaus gyvybės apsaugai nuo jos pradėjimo iki natūralios mirties, taip pat sveikų medicinos ir mokslo praktikų skleidimui: praktikų, tikrai pagarbių žmogaus asmens orumui. Mes galime skatinti efektyvų solidarumą su vargšais, sergančiais, pažeidžiamais, su visais, kurie išstumti į visuomenės paribį. Šios vertybės turi sulaukti visų, ypač jaunimo, atgarsio – visų, ieškančių atsakymo į savo giliausius klausimus apie žmogaus gyvenimo prasmę ir tikslą. Jos turi suskambėti visiems, kurie yra susirūpinę atrasti tiesą, kurią taip dažnai užtemdo postmodernios visuomenės propaguojama paviršutiniška žinia. Jų kreipimąsi turi pajusti visi, kurie yra pakankamai įžvalgūs, idant atmestų pasaulėžiūrą, paremtą reliatyvizmu bei sekuliarizmu, ir norintys gyventi taip, kaip to reikalauja tikrasis žmogaus dvasios orumas.

Jūsų Ekscelencija, meldžiuosi, kad diplomatinė misija, kurią jūs šiandien pradėsite, toliau stiprintų Šventojo Sosto ir Lietuvos Respublikos draugystės ryšius. Aš pažadu, kad įvairios Romos kurijos žinybos bus visados pasiruošusios teikti pagalbą ir paramą jums vykdant savo pareigas. Nuoširdžiai linkėdamas visa ko geriausio, meldžiu jums, jūsų šeimai ir visiems jūsų bendrapiliečiams apščiau taikos ir gerovės palaimos. Telaimina Dievas Lietuvą.

Telšių vyskupijos kunigų susirinkimas

Lapkričio 18 dieną Vyskupo Vincento Borisevičiaus kunigų seminarijoje vyko Telšių vyskupijos kunigų ugdymo kas mėnesinis susirinkimas. Jo pradžioje Telšių vyskupas susirinkusiems kunigams priminė, jog lapkričio 18-oji yra Telšių vyskupo kankinio Vincento Borisevičiaus nukankinimo diena. Prieš 62 metus, t. y. 1946 metų lapkričio 18 dieną, Vilniuje KGB rūsiuose kalėjęs vyskupas nužudytas. Pradėta jo beatifikacijos byla, visoje vyskupijoje nuolat meldžiamasi, kad vyskupas kankinys būtų iškeltas į altorių garbę. Susirinkusieji kunigai klausėsi išsamios konferencijos „Apaštalo Pauliaus keliais“, kurią nuotraukomis ir skaidrėmis iliustruodamas vedė šiuo metu Romoje teologiją studijuojantis kun. Viktoras Daujotis. Kunigas dalijosi savo įspūdžiais ir patirtimi, kai jam teko keliauti šv. apaštalo Pauliaus keliais lankant vietas, kur apaštalas skelbė Evangeliją. Prisimenant apaštalo Pauliaus jubiliejinius metus konferencijos metu taip pat kalbėta apie įvairias galimybes skelbti Evangeliją šių dienų pasaulyje, kad Dievo žodis pasiektų kiekvieną šeimą ir paliestų kiekvieno žmogaus širdį.

Po konferencijos Telšių katedroje buvo aukojamos šv. Mišios, kurioms vadovavo Telšių ganytojas. Šv. Mišių pradžioje vyskupas J. Boruta SJ gausiai susirinkusiems tikintiesiems priminė vyskupo V. Borisevičiaus nužudymo dieną ir ragino melstis, kad jis būtų iškeltas į altorių garbę. Pamokslu metu Telšių ganytojas kalbėjo apie vyskupo kankinio V. Borisevičiaus tvirtą ryžtą liudyti tikėjimą ir tikrąją tiesą. Jis nepabūgo žiaurių kankinimų ir mirties, išlikdamas ištikimas Dievui, Bažnyčiai ir Tėvynei. Vyskupas J. Boruta SJ tikintiesiems priminė, jog po suėmimo bandyta vysk. V. Borisevičių priversti bendradarbiauti su okupacine valdžia. Jis iš kalėjimo buvo išleistas apmąstyti ir apsispręsti, parašė savo tikintiesiems ganytojo laišką, kuriame aiškiai išdėstė savo pozicijas. Žinodamas, jog jo laukia mirtis, laiške jis kalbėjo apie krikščionišką artimo ir priešų

Mirė vyskupas Antanas Vaičius (1926–2008)

Lapkričio 25 dieną Telšių apskrities ligoninėje po ilgos ir sunkios ligos amžiną nybėn iškeliavo ilgametis Telšių vyskupijos ganytojas Antanas Vaičius.

Vyskupas Antanas Vaičius gimė 1926 m. balandžio 5 d. Šačių parapijos Geidučių kaime (Skuodo r.) ūkininkų šeimoje, kurioje dar augo keturios seserys ir vienas brolis. 1934–1938 m. mokėsi už 3 km buvusioje Šačių pradžios mokykloje, 1938–1940 m. 5 ir 6 skyrių lankė Mosėdžio pradžios mokykloje, 1940–1943 m. mokėsi Skuodo gimnazijoje. Nors vaikystėje svajavo būti Lietuvos kariuomenės karininku, tačiau kai tik galėjo, 1943 m. išvyko studijuoti į Telšių kunigų seminariją. Sovietų valdžiai 1946 m. ją uždarius tuoj persikėlė į Kauno tarpdiecinę kunigų seminariją. Vyskupo Kazimiero Paltaroko kunigu išventintas 1950 m. rugsėjo 24 d.

Vysk. A. Vaičiui teko dirbti įvairiose Telšių vyskupijos parapijose: 1951–1952 m. Plungės vikaru, 1952–1954 m. Klaipėdos vikaru (1953 ir 1954 m. tenai ėjo klebono pareigas), 1954–1959 m. Žygaičių (Tauragės r.), 1959–1962 m. Salantų (Kretingos r.), 1962–1965 m. Lauko Sodos (Telšių r.) klebonu, 1965–1973 m. Akmenės klebonu ir Viekšnių dekanato vicedekanu, 1973–1975 m. Telšių katedros klebonu ir Telšių vyskupijos kurijos kancleriu. 1975 m. spalio 3 d. išrinktas Telšių vyskupijos ir Klaipėdos prelatūros kapituliniu vikaru, 1982 m. liepos 5 d. nominuotas tituliniu Sulekto vyskupu ir paskirtas Telšių vyskupijos ir Klaipėdos prelatūros apaštališkuoju administratoriumi. Kauno arkikatedroje bazilikoje vyskupo Liudviko Pavilionio, asistuojant vyskupams Julijonui Steponavičiui, Vincentui Sladkevičiui ir Romualdai Krikščiūnui, 1982 m. liepos 25 d. konsekruotas vyskupu. Nuo 1989 m. tapo vyskupu ordinaru.

Vysk. A. Vaičius švelniu ir taktišku elgesiu mokėjo sugyventi su visais, ypač dėmesingas buvo buvusiems gimnazijos mokslo draugams. Gindamas tikėjimo ir Bažnyčios dalykus sovietmečiu išlikdavo principingas. Kai buvo paskirtas Salantų klebonu, buvęs agitatorius, kompartijos Kretingos rajono sekretorius, pakvietė jį į to komiteto posėdį ir ėmė diskutuoti tikėjimo klausimais. A. Vaičius taip vykusiai atsikirsdavo, kad sekretorius neapsikęsdamas išbėgo iš kabineto, o likę komiteto nariai ėmė šypsotis. Anuo metu ne sykį buvo šantažuojamas sovietinio saugumo. Tačiau jis nujausdavo saugumiečių kėslus, tuoj duodavo suprasti, kieno jie yra atsiųsti, tokiu būdu atsikratydavo galimų kaltinimų, esą žinojęs apie netinkamą veiklą, tačiau nepranešęs.

Dirbdamas vikaru ir klebonu ypač rūpinosi jaunimu ir vaikais, o būdamas klebonu organizavo bažnyčių remontus, pats dirbdavo kartu su darbininkais. Ankstesnės vietos parapijiečiai jo neužmiršdavo – aplankydavo, kad ir nukeltą į tolimą vyskupijos kampa.

Būdamas vyskupu A. Vaičius ėjo įvairias pareigas. 1986–1999 m. buvo Dvasininkijos kongregacijos nariu. 1988–1993 m. buvo Lietuvos Vyskupų Konferencijos pirmininko pavaduotoju, taip pat buvo Kunigų gyvenimo ir pašaukimų komisijos pirmininku ir Visuomenės informavimo priemonių komisijos nariu. 1989 m. atkūrė Telšių kunigų seminariją, išventino 66 jos auklėtinius. Iš viso yra išventinęs 111 kunigų. 1994 m. atkūrė Telšių mažąją kunigų seminariją. 1997 m. vyskupui A. Vaičiui buvo suteiktas Klaipėdos universiteto garbės daktaro vardas, 1998 m. jis apdovanotas Gedimino III laipsnio ordinu.

2001 metais vyskupas Antanas Vaičius, sulaukęs 75 metų, pagal bažnytinės teisės nuostatus įteikė popiežiui atsistatydinimo raštą. Tuometinis popiežius Jonas Paulius II priėmė jo atsistatydinimą ir paskyrė laikinai valdyti Telšių vyskupiją. 2002 metų sausio mėn. 5 d. popiežiui Jonui Pauliui II paskyrus naują Telšių vyskupą dr. Joną Borutą SJ, vyskupas Antanas Vaičius išėjo į už-

tarnautą poilsį. Tapęs Telšių vyskupu emeritu gyvai domėjosi Lietuvos religiniu, kultūriniu ir visuomeniniu gyvenimu.

Lapkričio 26 d. velionis pašarvotas Telšių katedroje, kur du vakarus buvo aukojamos šv. Mišios, prie mirusiojo rinkosi tikintieji, kunigai meldėsi už savo ganytoją giedodami Žemaičių Kalvarijos kalnus.

Lapkričio 28 dieną į Telšių katedrą plūdo minios žmonių, norėdami atsisveikinti su ilgamečiu savo ganytoju ir pasimelsti už jį. Nuo pat ryto tą dieną už mirusį vyskupą aukotos šv. Mišios, giedotos gedulinės atgailos psalmės – egzekvijos. Laidotuvių šv. Mišių liturgijai vadovavo Telšių vyskupas J. Boruta SJ, koncelebravo apaštališkasis nuncijus arkivyskupas P. S. Zurbruggenas, Vilniaus arkivyskupas kardinolas A. J. Bačkis, Kauno arkivyskupas S. Tamkevičius SJ, Panevėžio vyskupas J. Kauneckas, Vilkaviškio vyskupas R. Norvila, Šiaulių vyskupas E. Bartulis, Vilniaus arkivyskupo augziliaras vyskupas J. Tunaitis, Panevėžio vyskupas emeritas J. Preikšas, apaštališkojo nuncijaus sekretorius mons. J. F. Lantheaume, Lietuvos Vyskupų Konferencijos generalinis sekretorius mons. G. Grušas, Popiežiškosios Šv. Kazimiero lietuvių kolegijos Romoje rektorius mons. P. Šiurys, kiti prelatai, monsinjorai, kanauninkai ir didelis būrys kunigų. Šv. Mišių metu giedojo iš visos vyskupijos atvykę parapijų choristai bei vargonininkai. Šv. Mišių pradžioje užuojautos žodžius susirinkusiems tikintiesiems tarė apaštališkasis nuncijus. Telšių vyskupas J. Boruta SJ laidotuvių dalyviams priminė vyskupo Antano Vaičiaus nueitą gyvenimo kelią, o savo homilijoje kalbėjo apie amžinojo gyvenimo viltį, kurią visada skelbė velionis. Vysk. J. Boruta SJ citavo velionio Telšių ganytojo įvairiuose leidiniuose spausdintus interviu įvairiomis Lietuvai ir Bažnyčiai aktualiomis temomis. Kalbėdamas vyskupas pabrėžė velionį buvus tikrą žemaitį – atkaklų, tvirtą ir į viską žvelgiantį su giedra, humoru ir viltimi.

Po šv. Mišių atsisveikinimo žodį tarė Panevėžio vyskupas J. Kauneckas. Jis dėkojo a. a. vyskupui Antanui Vaičiui už paprastumo, tikėjimo, uolumo ir meilės kiekvienam žmogui pamokas.

Po šv. Mišių ir maldų už mirusįjį Telšių vyskupijos kunigai ant savo pečių nešė buvusį vyskupą. Gausi laidotuvių palyda pajudėjo link Telšių vyskupijos kurijos ir netoli esančio namo, kur paskutiniaisiais metais gyveno garbusis velionis. Taip atsisveikinęs su savo žemiškaisiais namais Telšių vyskupas emeritas Antanas Vaičius atgulė amžinojo poilsio jo mylimos Telšių katedros šventoriuje prie savo pastatydinto akmeninio Rūpintojėlio, šalia vyskupų P. Maželio ir J. Pletkaus.

-T, kasab-

Švč. M. Marijos apsireiškimo Šiluvoje 400 m. jubiliejaus šventimas Romoje

Padėka Viešpačiui už Šiluvos jubiliejų Švč. Mergelės Marijos Didžiojoje bazilikoje

Lapkričio 23 d. sekmadienį, švenčiant Bažnyčios liturginius metus užbaigiančią Kristaus Visatos Valdovo šventę, šv. Mišiomis Švč. Mergelės Marijos Didžiojoje bazilikoje Romoje baigtas ir Marijos apsireiškimo Šiluvoje 400 m. jubiliejaus paminėjimas. Šia proga vykusioje 6 dienų piligriminėje kelionėje iš Lietuvos į šventąjį Romos miestą atkeliavo per šimtą Kauno arkivyskupijos piligrimų.

Į Romą atvykę arkivyskupijos ganytojai, grupė kunigų, kurijos darbuotojų, savanorių, parapijų bendruomenių narių, svetingai pasitikti ir priimti Popiežiškosios Šv. Kazimiero lietuvių kolegijos rektoriaus mons. Petro Šiurio, čia studijuojančių kunigų bei kolegijos svečių namų *Villa Lituania* tarnautojų, sekmadienio popietę keliavo į Švč. M. Marijos Didžiąją baziliką, vieną iš keturių didžiųjų Romos šventovių ir didžiausią Dievo Motinos garbei dedikuotą bažnyčią mieste.

meilę ir ragino tikinčiuosius būti ištikimus Kristaus mokymui. Po pamokslo Telšių vyskupas J. Boruta SJ gausiai susirinkusiems tikintiesiems ir kunigams pristatė dvasininkus, kuriems popiežius Benediktas XVI suteikė garbės titulų. Po šv. Mišių visi pamaldų dalyviai aplankė prieš 62 metus nužudytojo vyskupo kankinio V. Borisevičiaus palaikus, kurie ilsisi Telšių katedros kriptoje, ir ten meldėsi, kad vyskupas kankinys būtų iškeltas į altorių garbę.

Vėliau gausiai susirinkę tikintieji, artimieji, bendradarbiai sveikino garbės titulų gavusius dvasininkus. Po to visi rinkosi į šventinius pietus Telšių kunigų seminarijos valgomajame. -kasab-

Prasideda Betliejaus taikos ugnies akcijos renginiai

Lapkričio 22 d. vyko pirmasis Betliejaus taikos ugnies akcijos renginys – skautiškų ir kitų Lietuvos organizacijų bei pavienių iniciatyvų vaikų ir jaunimo koncertas. Betliejaus taikos ugnis – tai žmonijos brolybės, draugystės ir taikos simbolis. Simboline žvakės liepsna siekiama įžiebti taiką ir ramybę pirmiausia mūsų visų širdyse, skleidžiant ją savo šeimoje, bendruomenėje, šalyje ir visame pasaulyje. Iš rankų į rankas per visą pasaulį perduodama ugnis neša viltį ir taiką. Akcijos tikslas – pasiekti kuo daugiau žmonių ir paskatinti kiekvieną aktyviai kurti taiką savo aplinkoje, siekti tolerancijos visoms etninėms, kultūrinėms, politinėms ar religinėms grupėms. Betliejaus taikos ugnies idėja kilo 1986 m. Austrijoje socialinės paramos akcijos „Šviesa tamsoje“ metu. Austrijos skautai parsivežė iš Betliejaus taikos ugnį, kurią išplatino savo šalyje. Iš pradžių ši tradicija apėmė tik Austriją, tačiau labai greitai taikos ugnis skautų bei visų geros valios žmonių dėka išplito po visą pasaulį. Šiuo metu Taikos šviesos nešimas yra virtęs nauju, džiaugsmingu kalėdiniu papročiu, užkariavusiu širdis žmonių, siekiančių taikos šiame neramiame XXI amžiuje. Betliejaus taikos ugnis vėl atkeliauja ir į Lietuvą. Lietuvos–Lenkijos pasienyje iš lenkų skautų ugnį jau tradiciškai perims Lietuvos len-

kų harcerų sąjunga. Ugnis platinama ne tik po visą Lietuvą, bet ir perduodama toliau – kaimynams latviams ir estams. Taikos ir vilties simbolis gruodžio mėn. Vienos katedroje bus išdalytas piligrimų delegacijų atstovams iš visos Europos. Į Lietuvą ji atkeliaus gruodžio 17 d.

Marijonų gimnazijos moksleiviai dalyvavo Comenius projekte

Lapkričio 7–13 d. Didžiosios Britanijos karaliaus Edvardo VI koledže, esančiame Totneso mieste, vyko trečiasis Comenius projekte dalyvaujančių šalių (Anglija, Danija, Kipras, Lietuva) susitikimas tema „Europos tapatybė“. Šiame susitikime dalyvavo Marijonų gimnazijos moksleivių grupė, lydima projekto vadovės ir anglų k. mokytojos Daivos Miliauskienės, taip pat projekto veikloje dalyvaujančių mokytojų Editos Avižienienės ir Laimos Grinkienės. Comenius partnerystės tikslas – skatinti įvairiapusių bendradarbiavimą tarp Europos šalių mokyklų. Susitikimą organizavo Comenius projekto koordinatorė, karaliaus Edvardo VI koledžo muzikos mokytoja Kicoula Ross. Projekto dalykinė veikla prasidėjo „ledų laužymo“ metodais, padėjusiais apsiprasti su nauja aplinka. Viena iš metodo užduočių buvo naujo Europos Sąjungos logotipo kūrimas. Ši, kaip ir kitos užduotys, atliktos grupelėse (po vieną žmogų iš kiekvienos šalies). Vėliau vyko debatai įvairiomis temomis: „ES pritaria ekonominei plėtrai“, „ES yra vienintelė galimybė išlaikyti taiką pasaulyje“, „Ar pritariate ES politiniam jungimuisi?“. Reikėjo prisiminti visas Europos Sąjungos nares, jų istorijas, struktūrą, veiklos tikslus ir laimėjimus. Marijonų gimnazijos moksleiviai vedė kelias lietuvių k. pamokas, per kurias stengėsi bent šiek tiek supažindinti anglų moksleivius su lietuvių kalba. Moksleiviai per „Edeno projektą“ grožėjosi beveik viso pasaulio augmenija, vėliau keliavo prie jūros į Dartmouth'o miestelį. -ot-

Paskaita apie rožinio motyvą Lietuvos dailėje

Lapkričio 26 d. Kauno miesto muziejuje paskaitą „Rožinio Švč. Mergelės Marijos ikonografija Lietuvos Didžiosios Kuni-

šios bazilikos Šv. Paulinos koplyčioje lietuviai piligrimai drauge džiaugsmingai šventė Eucharistiją, vainikavusią Šiluvos jubiliejaus iškilmes. Liturgijai vadovavo Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius, koncelebravo arkivyskupijos augziliaras vyskupas Jonas Ivanauskas, Šv. Kazimiero kolegijos rektorius mons. P. Šiurys, per trisdešimt lietuvių kunigų. Malda ir jaunatviška Šiluvos jaunimo giesmė lietuviai paliudijo savo tikėjimą kitiems Bazilikos maldininkams, čia lankantiems bizantiškojo ikonografinio tipo *hodegetria* („Kelio rodytoja“) Marijos ikoną, garsiausią Romos miesto ir vieną labiausiai žinomų katalikiškų Marijos atvaizdų, pagal kurią, manoma, yra nutapytas ir Šiluvos bazilikos stebuklingas Dievo Motinos su Kūdikiu paveikslas. Garsioji romiečių globėja (*Salus populi romani*) tą sekmadienį tarsi nutiesė tiltus tarp visuotinės Bažnyčios narių, suvienydamą ir leisdama tolimų kraštų tikintiesiems dar labiau pasijusti vieno Dievo ir dangiškosios Motinos vaikų šeima.

Homilijoje arkiv. S. Tamkevičius pabrėžė, jog lietuviai piligrimai į Amžinąjį miestą, kuriame daugybė pirmųjų amžių krikščionių savo mirtimi paliudijo ištikimybę tikėjimui, atvyko taip pat paliudyti ištikimybės Kristui bei padėkoti Dievo Motinai už apsiereikimą Šiluvoje, už jos žinią, kad tik su Kristumi įmanu statyti tvirtus savo gyvenimo namus. Arkivyskupas atkreipė dėmesį, jog šitaip ragino ir popiežius Jonas Paulius II, 1993-aisiais meldėsis Šiluvoje: „Taikos Karaliene, gerbiama Šiluvos šventovėje, pagelbėk šiems su pasitikėjimu į Tave besikreipiantiems vaikams statyti savo ateities rūmą ne ant pasaulėžiūrų smėlio, bet ant Evangelijos uolos; paskatink visuomeniniame ir politiniame gyvenime vadovautis ne asmeniniu ar kolektyviniu egoizmu, bet meilės ir vienybės idealais.“ Arkiv. S. Tamkevičius taip pat pranešė, jog Lietuvos vyskupai 2009-uosius skelbia Jubiliejiniais Evangelijos žinios tūkstantmetei Lietuvai metais, kurie skatins apmąstyti krikščionybės kelią tautoje nuo pirmojo jos skelbėjo šv. Brunono iki mūsų dienų. Arkivyskupas pakvietė kiekvieną asmeniškai klausti savęs, ką jam reiškia Evangelijos žinia, aplaistyta pirmojo misionieriaus kankinystės krauju, ragino būti ištikimus Kristui ir liudyti šią ištikimybę visu savo gyvenimu bei tarnavimu kitiems. Po iškilmingų Mišių Kauno arkivyskupijos piligrimai apžiūrėjo V amžiuje statytą, tačiau išsaugojusią savo autentišką vaizdą Baziliką, pasigrožėjo jos mozaikomis, pasimeldė prie Prakartėlės relikvijų.

Šventinis priėmimas Šv. Kazimiero lietuvių kolegijoje

Vakare piligrimai buvo pasveikinti Šv. Kazimiero lietuvių kolegijoje jos rektoriaus mons. P. Šiurio, čia gyvenančių dvasininkų. Kolegijos, prieš kelias savaites atšventusios 60 metų gyvavimo sukaktį, vadovas pasidžiaugė, jog Šiluvos jubiliejaus žinia, nusiritusi per Lietuvą, pasiekė kitus kraštus. Pasak rektoriaus, rudenį vykusių Jubiliejinių iškilmių džiaugsmas buvo juntamas ir Romoje, tarp čia gyvenančių lietuvių. Dvasininkas palinkėjo, kad pradėtas didžiulis Šiluvos žinios skleidimo darbas būtų palaimingas, o piligrimystė Romoje kiekvienam taptų dvasine atgaiva. Mons. P. Šiurys padėkojo Kauno arkivyskupui taip pat pasveikino vyskupą J. Ivanauską penkerių metų vyskupo tarnystės proga.

Arkiv. S. Tamkevičius padėkojo Kolegijai už didžius darbus, kuriuos ji atliko per savo gyvavimo istoriją, palinkėjo rengti intelektualius ir ypatingos apaštališkos dvasios kunigus Lietuvai. Ganytojas padovanojo Kolegijai Šiluvos Dievo Motinos paveikslą, o Šiluvos Dievo Motinos medalį – aukščiausią Kauno arkivyskupijos garbės ženklą – ilgamečiam Kolegijos dvasios tėvui prel. Stasiui Žiliui. Šiluvos Dievo Motinos medaliai taip pat buvo įteikti arkiv. S. Tamkevičiui, vysk. J. Ivanauskui, mons. A. Grušui. Šiame šventiniame priėmime dalyvavo ir Lietuvos ambasadorius prie Šventojo Sosto Vytautas Ališauskas. Svetingieji Kolegijos šeimnininkai piligrimus pakvietė šventinės vakarienės, o vienos piligriminės dienos vakarą maloniai pasiūlė pažiūrėti Kolegijos istoriją atspindintį filmą.

Malda didžiosiose Romos bazilikoje

Kauno arkivyskupijos piligrimai kitomis dienomis meldėsi pagrindinėse Romos bazilikoje, susipažino su svarbiomis krikščionybės istorijos vietomis, lankėsi Vatikano muziejuje, grožėjosi senosios Romos vaizdais.

Pilgriminėje programoje išskirtiniu įvykiu jubiliejiniais Tautų apaštalo šv. Pauliaus metais buvo pirmadienį, lapkričio 24 d., drauge šventos šv. Mišios Šv. Pauliaus bazilikoje. Vyskupo J. Ivanausko homilijos žodžiai kvietė piligrimus apmąstyti, kaip svarbu iš amžinojo Romos miesto į savo aplinką parsinešti apaštalo Pauliaus tarnavimo užsiedimą, persunktą meilės artimui dvasios, remtis jo dvasingumu, kurio centre – Kristaus meilė.

Lapkričio 25 d. rytą šv. Mišias piligrimai šventė Gailestingumo Motinos (Lietuvių) koplyčioje Vatikano Šv. Petro bazilikos požemiuose. Prie Aušros Vartų Gailestingumo Motinos paveikslas buvo meldžiamasi už Lietuvą ir jos Bažnyčią, kad ji pajėgtų priimti šių dienų iššūkius. Liturgijai vadovavęs arkiv. S. Tamkevičius ragino piligrimystę priimti kaip dovaną ir širdimi pajusti visuotinės Bažnyčios dvasią. Po šv. Mišių buvo suklupta maldai prie popiežiaus Jono Pauliaus II kapo Bazilikos kriptoje.

Audiencijoje su Šventuoju Tėvu

Lapkričio 26 d. Kauno arkivyskupijos piligrimai dalyvavo trečiadienio audiencijoje su Šventuoju Tėvu Benediktu XVI. Bendrojoje audiencijoje dalyvavusių lietuvių piligrimus popiežius pasveikino lietuviškai.

Nemaža, apie 150, lietuvių piligrimų grupė nuo ankstyvo ryto rikiavosi Šv. Petro bazilikos prieigose drauge su tūkstantine įvairių pasaulio kraštų maldininkų minia. Lietuvių grupei didžiulėje popiežiaus Pauliaus VI audiencijų salėje teko vieta gana arti pakyls.

Tą dieną bendrojoje audiencijoje dalyvavo ir tomis dienomis drauge su delegacija Romoje viešėjęs Kilikijos armėnų katolikosas Aramas I (tai antrasis pagal rangą Armėnų Apaštalinės Bažnyčios hierarchas). Šventasis Tėvas tęsė katechezę apie apaštalo šv. Pauliaus mokymą, aiškindamas apie nuteisinimą tikėjimu.

Keliomis kalbomis paskelbęs katechezės santrauką, Šventasis Tėvas vėliau pasveikino įvairių vietinių Bažnyčių atstovus. Lietuvių piligrimus popiežius pasveikino lietuviškai pasakydamas: „Nuoširdžiai sveikinu lietuviškai kalbančius piligrimus. Brangieji, dėkoju už Jūsų dalyvavimą ir, pavesdamas Jus ir Jūsų šeimas motiniškai Mergelės Marijos globai, visiems suteikiu savo palaiminimą. Garbė Jėzui Kristui ir Marijai!“ Į popiežiaus pasveikinimą lietuviai atsakė jam dėkodami plojimais ir darniai skanduodami: „Viens du trys, graži Lietuva“. Šventasis Tėvas suteikė drauge su juo pasimeldusiems piligrimams apaštališkąjį palaiminimą. Po audiencijos joje dalyvavę vyskupai (tarp jų vysk. J. Ivanauskas) asmeniškai pasveikino popiežių.

Po audiencijos vyskupas Jonas Ivanauskas lietuviams piligrimams pasakojo, kad susitikimo metu Šventasis Tėvas prisiminė, jog jo pasiuntinys Šiluvos jubiliejuje kardinolas Joachimasis Meisneris perdavė jam lietuvių dovaną ir daug papasakojo apie savo vizitą Lietuvoje. Benediktas XVI paprašė pasveikinti jo vardu visus Šiluvos piligrimus, taip pat Kauno arkivyskupijos kunigus bei tikinčiuosius.

Kauno arkivyskupijos piligrimai į Lietuvą sugrįžo dėkingomis už piligrimystės dovaną širdimis Šventajam Tėvui, savo ganytojams, kunigams, Šv. Kazimiero lietuvių kolegijos bei svečių namų vadovams ir tarnautojams, kitiems kelionės rengėjams, taip pat ir vieni kitiems už krikščionišką bendrystę visoje kelionėje.

-kasp-

gaikštystės baroko dailėje“ skaitė Aušra Vasiliauskienė – menotyrininkė, Vytauto Didžiojo universiteto doktorantė, „Marijos“ radijo savanorė, šiame eteryje klausytojus supažindinanti su sakraliniu menu. Pasak jos, rožinio istorija apipinta gražiomis legendomis, jos įdomiai interpretuojamos sakralinėje dailėje.

Prelegentė apžvelgė rožinio istoriją. Rožinio temos atsiradimą ir plitimą Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės (LDK) dailėje lėmė Dominikonų ordino veikla. Rožinio siužetas dailėje atsirado gana vėlai – XV a. LDK dailėje labiausiai paplito šv. Dominyko vizijos ir rožinio įteikimo jam bei šv. Kotrynai Sienietei ikonografiniai tipai. Būtent su šv. Dominyko patirta vizija, kai jam Švč. Mergelė įteikė rožinį, siejamas jo atsiradimas. Ikonografinio tipo paveikslų, vaizduojančių Mergelę Mariją, rožinį perduodančią šv. Dominykui, yra Vandžiolgalos, Šiluvos, Svėrių (Baltarusijos teritorija) bažnyčiose. Juose tarp debesų sėdi arba stovi Dievo Motina ir, laikydama Kūdiki, perduoda rožinį šv. Dominykui, šalia jo – šuo ir šviesos gaubiamas pasaulis. Pagal legendą, būsimą šventojo Dominyko motina, jo laukdamasi, susapnavo ties šviečiančiu pasauliu budintį šunį, tai pranašavo dominikonus būsiant švietėjais. Vėlesniuose šio siužeto paveikluose atsiranda gausūs rožių žiedai, angeliukai su sparneliais. Apie išradingos interpretacijos siužetą, kai Dievo Motina rožinį perduoda šv. Dominykui bei šv. Kotrynai Sienietei, byloja Kėdainių, Trakų, Veliuonos, Simno, Balbieriškio, Vievio bažnyčių paveiksliai.

Antrajam ikonografiniam tipui priskiriami paveiksliai, kuriuose vaizduojama rankose laikanti rožinį Švč. Mergelė Marija su Kūdikiu. „Ji tampa Rožinio Dievo Motina arba Rožinio Karalienė“, – sakė prelegentė, rodydama bei komentuo-dama Palomenės, Kazokiškių, Giedraičių bažnyčių paveikslus. A. Vasiliauskienės nuomone, įdomiausia rožinio temos paveikslų grupė, kur Dievo Motina ir rožinis vaizduojami simboliškai. Varnių, Rozalimo, Trakų šventovių paveikluose Švč. Mergelė Marija arba Kūdikis laiko trijų žiedų rožės šakelę – rožinio simbolį.

Pažaislio bažnyčios paveiksle ir jo sekiniuose rožinį simbolizuoja Dievo Motiną gaubianti gėlių girlianda. Kaip Lietuvoje vieną gražiausių Rožinio Karalienės atvaizdų A. Vasiliauskienė minėjo Troškūnų bažnyčios primityvistinės manieros paveikslą. Vieni iš retų sakralinio meno pavyzdžių – kūriniai su rožinio medžio motyvu. Knygos *Rosarium et officium B. Mariae Virginis* Aleksandro Tarasevičiaus raizinyje – „didelėje puošmenoje visos LDK dailės kontekste“ – rožinio medis išauga iš Švč. Mergelės Marijos. Jis siejamas su gėriu, gyvybe, Rožinio brolija bei šv. Dominyku, to medžio sodintoju.

-jkk-

Knygos pristatymas

Lapkričio 15 dieną Kauno Palaimintojo Jurgio Matulaičio vienuolyno salėje buvo pristatyta dr. Onos Noruštės-Janušauskienės-Januševičienės knyga „Gyvenimas su darbu ir malda“. Ši knyga – pirmosios Lietuvos sociologės, katalikiškojo moterų sambūrio *Caritas* pirmininkės užrašai ir kasdieninio gyvenimo pavyzdžiai bei metodinė medžiaga mamoms, kaip katalikiškai auklėti vaiką. Knygos pristatymas prasidėjo Šv. Mišiomis vienuolyno koplyčioje. Mišių dalyvius laimino ir toliau nenuilstamai dirbantis kvietė šv. Mišias aukojęs ir pamokslą sakęs Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius. Pristatymo metu buvo klausomasi O. Noruštės kalbos, pasakytos 1989-ųjų balandį katalikiškojo moterų sambūrio *Caritas* susirinkime, garso įrašo. Ir prieš dvidešimtmetį, kaip ir savo knygoje „Gyvenimas su darbu ir malda“, O. Noruštė akcentavo tikėjimą kaip gyvenimo esmę – didžiausią vertybę.

Knygos sudarytojos ses. Albina Pajarskaitė ir dr. Aldona Kačerauskienė sutartinai teigė O. Noruštės indėlį į krikščioniškąjį švietimą. A. Kačerauskienė savo ruožtu prisiminė, kad buvusi jos dėstytoja – knygos autorė turėjo didelę įtaką pasaulėžiūros formavimuisi. Knygos sudarytoja džiaugėsi, kad dėstytojos minčių parengimas leidybai yra tarsi skolos už įskiepytas katalikiškąsias vertybes gražinimas. Knygos „Gyvenimas su darbu ir mal-

Negimusio kūdikio diena paminėti skirti renginiai

Konferencija Marijonų gimnazijoje

Lapkričio 22-ąją Marijampolės marijonų gimnazijoje vyko konferencija „Gyvybė yra šventa Dievui – tark „taip“ gyvenimui!“. Ją organizavo gimnazijos mokinių taryba, vadovaujama koordinatorės mokytojos Ingos Čeplikienės. Konferencija prasidėjo Marijampolės miesto pastoracinio centro koplyčioje šv. Mišiomis, kurias aukėjo gimnazijos kapelionas kun. Linas Šipavičius MIC.

Po šv. Mišių konferencijos svečiai ir mokiniai rinkosi į Marijonų gimnazijos aktų salę. Nuskambėjus gimnazijos himnui buvo skaitomos eilės, kurios padėjo susikaupti ir klausytis pranešimų.

Konferenciją pradėjo ir svečius pristatė gimnazijos direktoriaus pavaduotoja ugdymui Roma Raškevičienė. Gimnazijos kapelionas kun. Linas Šipavičius MIC pateikė apmąstymų apie negimusią gyvybę. Pranešimą „Paliatyvioji priežiūra – alternatyva gyvybės nutraukimui“ skaitė Mykolo Romerio universiteto socialinių mokslų daktarė Alina Petrauskienė. Ankstyvos motinystės ir tėvystės problemas savo pranešime apžvelgė Vilkaviškio vyskupijos šeimos centro jaunimo reikalų koordinatorius kunigas Juozas Fakėjavas. Įtaigiai ir suprantamai apie gyvybės pradžią ir vertę kalbėjo Vilkaviškio vyskupijos šeimos centro direktorė Lina Braukylienė.

Pertraukos metu pranešėjai ir iš Alytaus Šv. Benedikto gimnazijos atvykę atstovai nuoširdžiai bendravo su Marijonų gimnazijos moksleiviais.

Antroje konferencijos dalyje vyko diskusijos grupėse. Vėliau moksleiviai, sugrįžę į salę, pristatė ir apibendrino diskusijų metu savo atliktus darbus.

Konferencijos pabaigoje dar kartą buvo pabrėžta, jog gyvybė yra neįkainojama Dievo dovana, kurią visi privalome saugoti ir branginti.

Konferencija Kaišiadoryse

Lapkričio 22 d. VDU Santuokos ir šeimos studijų centras ir Kaišiadorių vyskupijos šeimos centras surengė respublikinę mokslinę-praktinę konferenciją „Žmogaus gyvybės pradžia – tikėjimo tiesa ar mokslo įrodytas faktas?“. Konferencija vyko Kaišiadorių vyskupijos sielovados centre. Pranešimus skaitė ir savo išvalgomis dalijosi mokslininkai iš Mykolo Romerio (MRU), Vytauto Didžiojo (VDU), Kauno medicinos (KMU) universitetų, susirinko per 100 klausytojų, kurių dauguma – gydytojai ir pedagogai.

Konferencijoje svarstyta, kokia pradėtos gyvybės ateitis, ar tolesnė jos egzistencija priklauso nuo mūsų įsitikimų: moters noro ar nenoro, vyro, artimųjų, gydytojų palaikymo ar nepalaikymo, nuo visuomenės ir įstatymų požiūrio į negimusios gyvybės vertę. Pranešėjai pateikė svarių mokslo įrodytų faktų apie gyvybę nuo pat pradėjimo momento ir bandė sugriauti visuomenėje sklindančius mitus. Dr. B. Obelenienė savo pranešime atkreipė dėmesį, kad abortas dažniausiai yra ne vien moters pasirinkimas. Moters pasirinkimą gali nulemti ir aplinkinių, ypač šeimos narių, tarp jų ir vyro, palaikymo stoka, vyraujantis šeimoje fizinis ar psichologinis smurtas. Pasak pranešėjos, aplinkinių spaudimas moteriai rinktis abortą yra reikšmingiausias abortą lemiantis veiksnys. Spaudimas moteriai rinktis abortą gali įgauti įvairiausių išraiškų, įskaitant ir melagingą informaciją apie vaisiaus vystymąsi, melavimą apie galimas alternatyvas, mokslinės tiesos iškreipimą, jog embrionas yra moters kūno dalis. Moteriai būtina pagalba, jos trūkumas taip pat gali būti vertinamas kaip viena iš aborto paplitimo priežasčių. Dalis moterų aborto nedarytų, jei gautų tinkamą psichologinę, socialinę, medicininę paramą. Net 8 iš 10 moterų nurodė, kad jos būtų gimdžiusios, jei būtų sulaukusios pagalbos ir palaikymo.

Gydytoja psichiatrė dr. P. Rudalevičienė (KMU) kalbėjo apie aborto padariusius moters psichikai. Ilgą laiką konsultuodama ligonius gydytoja pastebėjo, kad po atlikto nėštumo nutraukimo moteris dažnai kamuoja poabortinis sindromas. Trauma psichikai yra viena iš aborto komplikacijų. Abortas pakeičia moters požiūrį į gyvenimą, į artimus ir mylimus žmones, į vertybes, į save pačią. Visuomet esti savižudybės rizika. Nustatoma nerimastingos depresijos požymiai: nemiga, košmariniai sapnai, įkyrios mintys apie abortą, prisiminimai, isteriniai priepuoliai, negebėjimas atleisti, kaltės jausmas, Dievo bausmės baimė, grubumas esantiems vaikams, įkyrios mintys apie prarastą vaiką, pavydas nėščiosioms, pavydas vaikams, smunka profesiniai gebėjimai, silpnėja socialiniai kontaktai. Amerikiečių psichiatrai po aborto atsiradusius psichikos sutrikimus prilygina iš Vietnamo karo grįžusių karių psichikos pakitimams.

Ginekologas KMU doc. dr. Eimantas Švedas savo pranešime analizavo „saugaus“ aborto terminą. Gydytojas pabrėžė, kad abortas yra žmogaus gyvybės sunaikinimas ir negali būti saugus. Aborto žala moters sveikatai įrodyta medicinos praktika. Pranešėjas atkreipė dėmesį į socialinio darbo įtaką abortų mažėjimui. Tokia veikla Kauno medicinos universiteto klinikų Akušerijos-ginekologijos skyriuje praktikuojama nuo 2003 metų.

Konferencijos dalyviai priėmė kreipimąsi į Lietuvos Respublikos Vyriausybę, Seimą bei politines partijas ragindami skirti deramą dėmesį pradėtos žmogaus gyvybės apsaugai. Konferenciją parėmė Kaišiadorių rajono savivaldybė, Vokietijos katalikų solidarumo akcija *Renovabis* bei Tėvynės sąjunga – Lietuvos krikščionys demokratai. Šią dieną taip pat vyko pamaldos Kaišiadorių katedroje intencija, „kad priimtume visus Dievo dovanojamus vaikus“.

Kauno universitetuose

Negimusio kūdikio diena buvo paminėta Kauno universitetuose: Kauno technologijos universitete (KTU), Kauno medicinos universitete (KMU), Vytauto Didžiojo universitete (VDU). Pastarajame už negimusius kūdikius ir jų netektį išgyvenančiuosius aukotos šv. Mišios. KTU visų fakultetų pagrindiniuose rūmuose degė žvakės. KMU Klinikų koplyčioje buvo surengta maldos akcija, atėjusieji turėjo galimybę ne tik melstis, bet ir palaikyti rankose 12 nėštumo savaičių vaikelio natūralaus dydžio muliažą.

Universitetuose pateikta dalomoji medžiaga, gauta iš Kauno arkivyskupijos šeimos centro, apie kūdikio vystymąsi iki gimimo, krizinį nėštumą ir pan. Universitetų kapelionų ir sielovados koordinatorių budėjimo laiku buvo galima pasikalbėti ar gauti informacijos apie pagalbos centrus netekus kūdikio ar išgyvenant poabortinį sindromą. -vr, jb, sa-

Jaunimo sielovados forumas

Lapkričio 21–22 d. Vilniuje vyko IV jaunimo sielovados forumas „Jaunimas ir Evangelija: tikėjimo perdavimo kelias“, sukviėtęs 180 jaunimo sielovados bendradarbių iš visos Lietuvos.

Dvi dienas vykusio forumo ašis buvo broliškas pasidalijimas. Gilintasi į dabartinę jaunimo sielovados situaciją ir ieškota, kas svarbu jaunam žmogui šiandien. Forumo dalyviai ieškojo atsakymų į iškilusius klausimus. Forume raginta prisiminti užmirštus ir išbandyti naujus tikėjimo perdavimo būdus.

Renginys prasidėjo Viešpaties šlovinimu, kurį vedė Vilniaus Šv. Juozapo kunigų seminarijos klierikai. Po šlovinimo keli jaunuoliai liudijo savo atsivertimo kelią, kaip atrado Dievą ir kelią į Bažnyčią. Tikėjimas keičia asmeninius santykius, bendravimą, požiūrį į daugelį dalykų, dovanoja naujų draugų ir džiaugsmingą krikščionišką bendrystę. Lietuvos Vyskupų Konferencijos Jau-

da“ redaktorė A. Pribušauskaitė ne tik džiaugėsi knygos išleidimu, bet ir išreiškė susirūpinimą, jog dėl nedidelio tiražo, nors ir labai naudingų, tačiau prieškarinio kalbėsena pateikiamų idėjų knyga gali nepasiekti adresato, t. y. tos kartos, kuri kaip tik dabar kuria šeimas ir auklėja vaikus. Jaunimo švietimo bei krikščioniškų idėjų sklaidos svarbą akcentavo ir arkivyskupas S. Tamkevičius, pabrėždamas, jog „ką duosime šeimai, tą iš jos ir gausime“. Jis išreiškė viltį, kad prasminga O. Norušytės-Janušauskienės-Januševičienės knyga priartins žmones prie Evangelijos. Pasak knygos pristatymui vadovavusio Lietuvos *Caritas* direktoriaus kun. Roberto Grigo, O. Norušytės asmenyje dera kertinės tikėjimo tiesos ir realus šeimyninio gyvenimo matymas. Knygą numatoma platinti vyskupijų *Caritas* skyriuose ir šeimos centruose. -lci-

Šv. Mišios iš Šiluvos bazilikos – tarptautiniu „Marijos radijo“ tiltu

Lapkričio 29 d., šeštadienį, 18.30 val. iš Šiluvos Švč. M. Marijos Gimimo bazilikos per Marijos radiją buvo tiesiogiai transliuojamos šv. Mišios į 50 pasaulio šalių, kuriose veikia pasaulinė MR stočių šeima (aprepianti apie 500 milijonų gyventojų, o MR transliacijų klausosi apie 5 proc. žmonių). Šias šv. Mišias, pradedant naujuosius Bažnyčios liturginius metus, Šiluvos bazilikoje celebravo ir homiliją pasakė Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius. Arkiv. S. Tamkevičiaus homilijoje nuskambėjo prasidedančio advento žinia: „Dievo Žodis pirmąjį advento sekmadienį primena svarbią žinią apie amžių pabaigą ir Žmogaus Sūnaus atėjimą. Šio atėjimo mes turime budėdami laukti.“ Pasak ganytojo, šiuo budėjimo ir laukimo metu svarbu ne įsitraukti į daiktų ir prekybos muges, bet gilintis į apreiktą Dievo žodį, jį skaityti, apmąstyti ir juo remtis, pasinaudoti Kristaus kryžiaus vaisiais, visų pirma – Sutaikinimo ir Eucharistijos sakramentais. Arkiv. S. Tamkevičius pasibaigusį Švč. M. Marijos apsireiškimo Šiluvoje 400 metų jubiliejų aptarė kaip ypatingą įvykį, paskatinusį apmąstyti Švč. M. Marijos vaidmenį ne tik pavienio

tikinčio žmogaus gyvenime, bet ir visoje tautos istorijoje. Ganytojas pabrėžė tautos dėkingumą Dievo Motinai už nuolatinę jos globą istorijos sunkmečiais. Kaip neatskiriamą lietuvio kataliko gyvenimo dalį ganytojas pristatė rožinį. Pamokslas per Marijos radiją buvo verčiamas į vietines įvairių šalių kalbas. Liturgijos metu giedojo Kauno sakralinės muzikos mokyklos „Pastoralės“ ir „Giesmės“ jungtinis choras, diriguojamas Nijolės Jautakienės. -kasp-

Religinio meno paroda „Gloria Dei“ Kaune ir Birštone

Pirmąjį advento sekmadienį, lapkričio 30 dieną, Kaune ir Birštone pradėjo veikti dešimtoji katalikų dailininkų religinio meno paroda „Gloria Dei“. Parodos atidarymas prasidėjo 12 val. šv. Mišiomis Šv. Pranciškaus Ksavero (Jėzuitų) bažnyčioje. 13 val. paroda atidaryta Jėzuitų namų parodų salėje, o 16 val. antroji parodos dalis atidaryta Birštono sakraliniame muziejuje. Parodoje eksponuojami 34 autorių darbai. Jėzuitų vienuolyno erdvėje eksponuojama tapyba, fotografija, grafika, tekstilė. Birštono sakraliniame muziejuje – juvelyrika, ikonos, skulptūra, liturginiai drabužiai. Vienas parodoje dalyvaujančių menininkų – Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis. Čia eksponuojamos keturios jo fotografijos. Paroda veiks iki Trijų Karalių šventės, sausio 6 dienos.

-kasp-

Šv. Cecilijos garbei skirta šventė

Lapkričio 22 d. Bažnyčios liturginiame kalendoriuje minima mergelė kankinė šv. Cecilija – bažnytinių chorų, vargonininkų, bažnytinės muzikos globėja. Tą dieną į Žemaičių Kalvarijos baziliką rinkosi įvairių Telšių vyskupijos parapijų bažnytiniai chorai. Popietę Bazilikoje buvo aukojamos iškilmingos šv. Mišios, kurioms vadovavo Telšių vyskupas J. Boruta SJ, koncelebravo Telšių vyskupo generalvikaras prel. J. Šiurys, Telšių vyskupijos kurijos kancleris kan. R. Saunorius, Žemaičių Kalvarijos bazilikos rektorius kan. J. Ačas, Akmenės klebonas, dekanas, Telšių vyskupijos šv. Cecilijos draugijos pirmininkas kan.

nimo reikalų tarybos pirmininkas Vilkaviškio vyskupas Rimantas Norvila sveikino gausiai susirinkusį jaunimą ir linkėjo prasmingo darbo, tikėjimo atnaujinimo ir drąsos jį perduodant kitiems. Vilniaus pedagoginio universiteto dėstytoja asist. lic. ses. Rasa Palaimaitė SF savo pranešime apžvelgė jaunimo sielovados sampratą, esamą situaciją bei galimas sielovados gaires. Pranešėja jaunimo sielovadą apibrėžė kaip bažnytinės bendruomenės kryptingą ir visapusišką jauno žmogaus ugdymą. Dabar jauniems žmonėms dažnai trūksta tikros gyvenimo prasmės, nes jie gyvena suirusiose šeimose, išgyvena netektis, nutrūkusias draugystes, sekuliaraus ir pliuralistinio pasaulio gundomi populiarumu, karjera ir pinigais. Svarbu išsiklausyti į jaunuolių poreikius, padėti jiems atrasti Kristų ir Evangelijos radikalumą, leisti pažinti liturginę kalbą bei tikėjimo pagrindus, per tarnystę įvesti į bendruomenę ir ugdyti specialiuosius pašaukimus. Šiandien tinkamos jaunimo sielovados gairės – tai atvirumas Šventajai Dvasiai, tinkamos sąlygos jaunimo iniciatyvoms, pastangos, kad Evangelijos žinia jaunus žmones pasiektų ten, kur jie yra; reikia asmeniškai palydėti tikėjimu susidomėjusius jaunuolius, skatinti jų integraciją į bendruomenę, ugdyti jaunimo vadovus, kurti naujas išraiškos formas ir simbolius, padėti rasti pašaukimą, sudaryti galimybę pažinti ir pasitarnauti vargšams, dalytis maldos patirtimi ir nuolat skatinti bendravimą bei dialogą.

Antrojoje dienos pusėje forumo dalyviai dešimtyje darbo grupių ieškojo, kaip įvairiais būdais jaunam žmogui galima padėti susitikti, priartėti prie Dievo, giliau pažinti tikėjimo lobius, juos įgyvendinti. Tiberiados bendruomenė vadovavo grupei, kuri liudijo, kaip įsitraukti į bendruomeninį gyvenimą. Br. Paulius Vaineikis OFM kvietė į reevangelizacijos grupę, kalbėjo apie drąsą pasirinkti tikėjimą, visų krikščionių uždavinį skelbti Kristų pasauliui. Br. Juozapas Marija Laimonas Žukauskas OFM subūrė grupę, kur domėtasi, kaip įsitraukti į apaštalavimą. Šv. Šeimos kongregacijos sesuo Fausta Palaimaitė pakvietė jaunimą į grupelę, kurioje kalbėjo, koks Jėzus Kristus galėtų būti skelbiamas jaunimui. Taize bendruomenės br. Robas kalbėjo apie tai, kaip palydėti jauną žmogų tikėjimo kelyje. Br. Jeanas Marie suteikė jaunimui galimybę pasidalyti patirtimi, kaip skaityti Bibliją, kaip atrasti nuoširdų, gyvą ryšį su Dievo žodžiu ir kaip tai perteikti kitiems. Kaune veikiančio Taize piligrimystės pasiruošimo centro bendradarbiai kvietė įsitraukti į tarnavimą kitiems. Katalikiškosios muzikinės grupės *Crispin* lyderis iš JAV, teologijos doktorantas Danielis di Silva jaunimui liudijo, ką jam reiškia muzikanto pašaukimas. Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų kongregacijos sesuo Benedikta Rollin RA pasakojo apie Dievo pėdsakų savo gyvenimo istorijoje atpažinimą, kaip atrasti kiekvienam skirtą pašaukimą.

Vakarop Vilniaus Šv. Kazimiero bažnyčioje forumo dalyvavęs jaunimas susirinko į šv. Mišias. Eucharistijai vadovavo Vilniaus arkivyskupas metropolitas kardinolas Audrys Juozas Bačkis. Koncelebravo Lietuvos Vyskupų Konferencijos Jaunimo reikalų tarybos pirmininkas Vilkaviškio vyskupas Rimantas Norvila ir jaunimo pastoracijoje tarnaujantys kunigai iš įvairių Lietuvos vyskupijų. Pamokslą sakęs kardinolas drąsino jaunimą būti liudytojais savo bendraamžiams, bendrystėje dalytis ne tik Dievo žodžiu, bet ir Eucharistija, palaikyti vienas kitą, nešioti vieniems kitų naštas. Po Eucharistijos šventimo jaunimo sielovadininkai buvo pakviesti į Pasaulio jaunimo dienų pristatymo vakarą. Tenai dalyvavę jauni žmonės stengėsi perteikti išpūdžius, nuotaiką ir atmosferą, liudijo apie savo patirtis, dalijosi popiežiaus mintimis.

Lapkričio 22 d. jaunimo forumo dalyviai šventė Mišias Vilniaus Dievo Gailestingumo šventovėje. Eucharistijai vadovavo Lietuvos Vyskupų Konferencijos Jaunimo reikalų tarybos pirmininkas Vilkaviškio vyskupas Rimantas Norvila. Homilijoje vyskupas dalijosi mintimis apie neseniai Romoje vykusį Vyskupų sinodą, skirtą Dievo žodžiui, ragino jaunimą atrasti Šventąjį Raštą, padėti ki-

tiems žmonėms jį pažinti, kad aštrus, gyvas ir veiklus Viešpaties žodis būtų prieinamesnis šių laikų žmonėms. Vėliau forumo dalyviai *Domus Maria* salėje klausėsi brolių Robo ir Jeano Marie pranešimų apie Taize bendruomenės patirtį, kaip Kristaus slėpiniu patraukti jaunos žmones, apie pasitikėjimo ir atsakomybės atmosferą, kuriama jų bendruomenės santykiuose su jaunais žmonėmis.

Jaunimo forumas baigėsi teminių grupių atstovų apibendrinimais, organizatorių linkėjimais jauniems dalyviams drąsiai perduoti tikėjimo vertybes bendraamžiams ir savo aplinkos žmonėms. -mv, ksb-

Apaštališkasis nuncijus viešėjo Elektrėnų parapijoje

Lapkričio 23 d., per Kristaus – Visatos Valdovo iškilnę, apaštališkasis nuncijus Lietuvoje arkivyskupas dr. Peteris Stephanas Zurbriggenas kartu su savo sekretoriumi mons. dr. J. F. Lantheaume lankėsi Elektrėnų Švč. Mergelės Marijos Kankinių karalienės parapijoje. Prieš šv. Mišias Elektrėnų parapijos vikaras kun. Marius Talutis trumpoje katechezėje supažindino tikinčiuosius su arkivyskupo P. S. Zurbriggeno biografija ir jo, kaip popiežiaus atstovo, tarnyste. Įžangos žodyje Elektrėnų parapijos klebonas mons. Jonas Sabaliauskas pasveikino nuncijų pristatydamas savo parapiją kaip mažą visuotinės Bažnyčios dalelę, o nuncijus pasidžiaugė galimybe kartu švęsti Eucharistiją ir pasveikino neseniai Jo Šventenybės popiežiaus kapelionais paskirtus mons. Joną Sabaliauską ir generalvikarą mons. dr. Algirdą Jurevičių.

Savo pamoksle nuncijus akcentavo, kad Kristus yra Gerasis Ganytojas: „Kristuje mes randame *tikslus*, dėl kurių iš tiesų verta gyventi; Jame randame *jėgų* toliau eiti keliu, vedančiu į geresnį pasaulį.“ Kalbėdamas apie visuotinį teismą pasaulio pabaigoje, arkivyskupas pabrėžė Evangelijoje paskelbtus galutinio nuosprendžio kriterijus: „Alkaną pavalgydinti, ištroškusį pagirdyti, kelevį priglausti, nuogą aprengti, ligonius ir kalinius aplankyti. Bažnyčia prie šių šešių kriterijų – gerų darbų pridėjo dar vieną darbą: mirusį palaidoti. Tai septyni *kriterijai*, pagal kuriuos mes būsime teisiami ir kurie dar kitaip vadinami septyniais galeistingumo darbais kūnui. Jei mes vykdysime šiuos gerus darbus, stovėdami dieviškojo teismo akivaizdoje, išgirsime Žmogaus Sūnaus žodį: *Ateikite, mano Tėvo palaimintieji, paveldėkite nuo pasaulio sukūrimo jums paruoštą karalystę!* (Mt 25, 34).“

Šv. Mišių liturgijoje lotyniškai giedojo Elektrėnų parapijos jaunimo bei suaugusiųjų choras. Po šv. Mišių nuncijus popiežiaus Benedikto XVI vardu suteikė tikintiesiems apaštališkąjį palaiminimą. Nuncijaus viešnagė Elektrėnų parapijoje tęsėsi parapijos salėje kartu su parapijos nariais vaišinantis karštais kibiniais, sultiniu ir klausantis kaimo kapelos atliekamų lietuvių liaudies melodijų. Atsisveikindamas su elektrėniečiais, nuncijus padėkojo už šiltą priėmimą ir pakvietė visus apsilankyti nunciatūroje Vilniuje. -kaj-

Konferencija „Žmogaus ugdymas ir religija XXI amžiuje“

Lapkričio 13–14 d. Vilniaus pedagoginio universiteto Istorijos fakulteto Katalikų tikybos katedra, minėdama penkiolikos metų savo gyvavimo sukaktį, surengė tarptautinę mokslinę konferenciją „Žmogaus ugdymas ir religija XXI amžiuje“. Jos tikslas buvo svarstyti ir analizuoti žmogaus ugdymo problemas bei jų santykį su religija, apmąstyti religinės edukacijos perspektyvas šiuolaikinėje visuomenėje. Konferencija pradėta šv. Mišiomis Vilniaus pedagoginio universiteto koplyčioje. Eucharistijai vadovavo Vilniaus arkivyskupas metropolitas kardinolas Audrys Juozas Bačkis. Konferenciją atidarė ir sveikinimo žodį tarė kardinolas Audrys Juozas Bačkis, Vilniaus pedagoginio universiteto rektorius akademikas Algirdas Gaižutis ir Vilniaus pedagoginio universiteto

E. Zulcas, Mažeikių Šv. Pranciškaus parapijos klebonas, dekanas kan. Z. Degutis, Sedos parapijos klebonas kun. O. Jurevičius. Šv. Mišių metu giedojo Akmenės (vadovė Ž. Kazlauskaitė), Alsedžių (vadovė A. Lizdenytė), Kruopių (vadovė O. Lechavičiūtė), Mažeikių Švč. Jėzaus Širdies (vadovė A. Šimkuvienė) ir Šv. Pranciškaus Asyžiečio (vadovė V. Letukienė), Sedos (vadovė V. Pocienė), Vieksnių (vadovas V. Lizdenis), Skuodo (vadovas B. Anužis), Žemaičių Kalvarijos (vadovė K. Kondratavičienė) parapijų chorai. Pamokslą sakęs Telšių vyskupas J. Boruta SJ kreipėsi į susirinkusiuosius, primindamas, jog didžiausias žmogui turtas ir vertybė – tikėjimas ir ištikimybė Dievui bei Bažnyčiai. Žmogus yra pašauktas garbinti Dievą savo gyvenimu ir širdimi, o ne tik lūpomis. Ganytojas kvietė choristus, vargonininkus gyventi branginant tikėjimą ir amžinąsias vertybes. Po šv. Mišių Bazilikoje bažnytiniai chorai giedojo savo parengtas giesmes, o chorų vadovams – vargonininkams buvo įteikti padėkos raštai ir atminimo dovanėlės. Chorams ir jų vadovams dėkojo Telšių vyskupijos šv. Cecilijos draugijos pirmininkas kan. E. Zulcas, Žemaičių Kalvarijos bazilikos rektorius kan. J. Ačas. Po šventinės programos visi rinkosi į Žemaičių Kalvarijos kultūros centrą, kur vyko nuotaikinga agapė.

-kasab-

Sielovados bendradarbių ugdymo seminaras

Lapkričio 12–13 dieną Birštone vyksiamame seminare pradėta vykdyti Kauno arkivyskupijos sielovados bendradarbių vadovavimo įgūdžių ugdymo programa „Atrasti potencialą – praplėsti horizontą“. Šis pirmasis penkių seminarų ciklo renginys, kaip ir visa programa, buvo skirtas savęs pažinimui ir ugdymui, taip pat krikščioniškojo vadovavimo principams suvokti. Jame dalyvavo 40 įvairių Kauno arkivyskupijos institucijų, mokymo įstaigų bendradarbių, taip pat keletas asmenų, atvykusių iš kitų vyskupijų. Seminarą vedė tarptautinės kompanijos „Xpand“ konsultantai – Johannesas Hugeris (Vokietija), Paulas Ch. Dondersas (Olandija) ir Guntheris Ettlus (austros, šiuo metu

dirbantis Briuselyje). Kompanija „Xpand“ teikia pagalbą asmenims ir grupėms rengdama kursus ir konsultacijas. Jos specialistų vedami seminarai ne tik padeda esamiems ir potencialiems vadovams suprasti strateginius bei vadybinius institucijų veiklos pagrindus, bet ir turi nuolatinį dvasinio ugdymo aspektą. Seminarų ciklo „Atrasti potencialą – praplėsti horizontą“ programa nesiekia pasakyti, kaip ir ką reikia daryti, bet norima geriau atskleisti vadovavimo sampratą, mokoma pažvelgti į save. Daug dėmesio skiriama asmeninėms pratyboms. Pirmajame programos seminare aptarta „sveiko“ vadovavimo samprata, apžvelgta 2 tūkšt. metų krikščioniškojo vadovavimo tradicija, postmodernųjų laikų veikiama Lietuvos padėtis. Kalbant apie krikščioniškąją vadovavimo sampratą remtasi šv. Benedikto pavyzdžiu, jo mintimis apie vadovo dvasinę kompetenciją, santykių kompetenciją ir gebėjimą kurti namus. Apžvelgiant postmodernaus vadovavimo stilių atkreiptas dėmesys, kaip svarbu nuolat mokytis, gebėti plačiai matyti, o veikti lokaliai, pabrėžta vadovavimo tikslų svarba bei gebėjimas pasitelkti kompetenciją, taip pat kurti bendruomenę. Analizuojant „sveiko“ šiuolaikinio vadovavimo sampratą, akcentuotas tvirtas gebėjimas vadovauti bei įkvėpti, vadovo charakteris, kuris taip pat turi būti nuolat ugdomas. Seminare tvirtinta, jog vadovauti reikia talento, o jį turintį per trejus metus įmanu išmokyti tapti vadovu. Nepalyginti sunkiau yra ugdyti charakterį: jį tobulinti dažnai nepasirūpinama. Seminara dalyviai turėjo galimybę įvertinti savo stipriąsias ir silpnąsias savybes, aptarti baimes, su kuriomis susiduriama, daug dėmesio skirta asmeniniams gebėjimams nusakyti ir jiems ugdyti, kalbėta apie vidinę motyvaciją, vertybes bei laiko valdymą. Kitą programos „Atrasti potencialą – praplėsti horizontą“ seminarą ketinama surengti vasario mėnesį ir skirti jį strateginio mąstymo temai. Seminarus organizuoja Kauno arkivyskupijos sielovados programų koordinatore Vaida Spangelevičiūtė, juos lėšomis remia solidarumo akcija *Renovabis* (Vokietija).

-vs-

Istorijos fakulteto Katalikų tikybos katedros vedėja dr. Ingrida Gudauskienė. Pranešimus skaitė du svečiai iš Austrijos. Prof. dr. Johannes Trummeris iš Graco universiteto svarstė apie XXI a. krikščionis laisvoje Europoje, gyvenančius sekuliarioje visuomenėje, rėmėsi Vatikano II Susirinkimo dokumentais, popiežių Jono Pauliaus II ir Benedikto XVI kalbomis apie tikėjimo ir proto dermę. Prof. dr. Haraldas Mandlas iš Aizenštato Religijos pedagogikos instituto skaitė pranešimą apie religijos pedagogikos veiklos principus. Jis pabrėžė, kad svarbiausias tikybos mokymo uždavinys – atskleisti sąsajas tarp religinės tradicijos ir gyvenimiškosios patirties, ir atkreipė dėmesį į ryšio svarbą ir deramos mokymo atmosferos sudarymą.

Kauno Vytauto Didžiojo universiteto lektorius dr. Artūras Lukoševičius nagrinėjo katalikiškosios tapatybės ir religinio pliuralizmo aspektus, remdamasis nuo Vatikano II Susirinkimo iki deklaracijos *Dominus Jesus* pasirodymo Bažnyčios teikiamomis nuorodomis. Šio universiteto doc. dr. Vida Daugirdienė apžvelgė komunikacijų įtaką žmogaus religiniam ugdymui. VDU lektorė dr. Živilė Advilonienė religinę socializaciją šeimoje nagrinėjo kaip asmens tapatumo formavimosi veiksnį. Doc. dr. Lina Šulcienė iš Kauno technologijos universiteto svarstė apie slėpinio problematikumą medijų paveiktoje tikrovėje. Kun. mgr. Sergejus Neifachas iš Šiaulių universiteto skaitė pranešimą apie religinį ugdymą besikeičiančioje mokykloje, apžvelgė dabarties rūpesčius ir galimas perspektyvas. Vilniaus Mykolo Romerio universiteto lektorius lic. Povilas Aleksandravičius pagal šv. Tomo Akviniečio filosofiją atskleidė garbinimo akto svarbą ugdant žmogų.

Kun. lic. Alessandro Barelli SDB, remdamasis garsaus jaunimo auklėtojo šventojo kunigo Jono Bosko pavyzdžiu, pristatė jo prevencinę sistemą kaip galimą jaunimo ugdymo būdą. Kun. mgr. Kęstutis Brilius MIC iškėlė katalikiškosios šeimos reikšmę XXI a. Kunigas svarstė, kad ši bendruomeniška institucija yra pastovumo, doros, atsakingos meilės bei šventumo pagrindas. Katalikiškoje šeimoje įmanoma puoselėti nuo komercinių ir politinių įtakų laisvą žmogiškumą, gailestingumą, taiką bei pagarbą žmogui.

Daugiausia pranešimų skaitė Vilniaus pedagoginio universiteto dėstytojai. Doc. dr. Alma Stasiulevičiūtė iškėlė dėkingumo ugdymo reikšmę evangelizacijos procese. Asist. lic. Rasa Palaimaitė SF pristatė jaunimo dvasingumo ugdymo gaires XXI a., pabrėždama jaunų žmonių savęs priėmimo ugdymo svarbą. Doc. dr. Jūratė Laurinavičiūtė ir Akvilė Ambrulevičiūtė pristatė tyrimą apie vyresniojo amžiaus moksleivių religingumo ypatumus ir jų ryšį su nerimastingumu. Tyrimo rezultatai patvirtino teigiamą religingumo įtaką žemiesiems nerimo rodikliams. Lektorė lic. Giedrė Rugevičiūtė svarstė apie religijos įtaką ieškant gyvenimo prasmės. Ji pabrėžė, kad gyvenimo prasmė siejama su viltimi, gelminio santykio su Dievu asmeniu atradimu. Kurti prasmingą gyvenimą reiškia būti su Dievu kaip Meilės šaltiniu, puoselėti jautrumą, atidumą kitiems ir sau pačiam. Vilniaus pedagoginiame universitete surengta konferencija baigėsi apskritojo stalo diskusija apie aktualius religinio ugdymo klausimus.

-ksb-

Šv. Jono broliai minėjo penkiolikos metų jubiliejų

Lapkričio 22 d. Vilniuje, Šv. Jono Teologo vienuolyno bažnyčioje, Šv. Jono broliai minėjo penkiolikos metų jubiliejų nuo įsikūrimo Lietuvoje. Šventė prasidėjo Eucharistija, kuriai vadovavo Vilniaus arkivyskupas metropolitas kardinolas Audrys Juozas Bačkis. Koncelebravo Vilniaus vienuolyno prioras t. Jonas Emanuelis La Taillandier de Gabory, t. Kūdikėlio Jėzaus Pranciškus Nekrošius, t. Jonas Savickas. Homilijoje ganytojas džiaugėsi, kad broliai Lietuvoje padeda daugybei žmonių atrasti Dievą, ugdyti tikėjimą, lavinti intelektualinį ir dvasinį pažinimą, gilintis į Šv. Raštą, kuris visiems yra puikus kelrodis gyvenimo kelionėje. Po

Mišių šventės svečiai galėjo drauge pasivaikinti ir susipažinti su Šv. Jono brolių istorija, įamžinta nuotraukose, artimai pabendrauti su vienuolyno gyventojais.

Vilniaus arkivyskupo metropolito kardinolo Audrio Juozo Bačkio pastangomis šio vienuolyno broliai 1993 metais atvyko į Lietuvą pagelbėti dvasiškai ir intelektualiai ugdyti Vilniaus arkivyskupijos klierikus, plačiai visuomenei skaityti paskaitų teologijos ir filosofijos klausimais. Broliai kiekvienais metais parengia įvairių teologinių bei filosofinių paskaitų ciklą, yra įsteigę ir globoja namus gatvės vaikams, organizuoja jaunimo maldos ir bendrystės vakarus, moko skaityti Šv. Raštą *Lectio divina* metodu, rengia piligrimines keliones, suburia ir dvasiškai palydi šeimas, organizuoja vasaros stovyklas, rekolekcijas ir kt. Nuo 2005 m. Šv. Jono Teologo vienuolynė vyksta nuolatine Švč. Sakramento adoracija, kurioje dalyvauja ne tik šv. Jono broliai, Vilniaus arkivyskupijos kunigai, bet ir daugybė pasauliečių.

Šv. Jono broliai – viena jauniausių vyrų vienuolių, įkurta t. Marie Dominique Philippe OP Prancūzijoje 1975 m., besigilinti į šv. Jono, apaštalo ir evangelisto, dvasingumą. Vienuolija tarp kitų savo tarnysčių teikia filosofinį bei teologinį išsilavinimą daugybei pasauliečių. Tarp Prancūzijoje studijuojančiųjų yra nemažai studentų ir iš Lietuvos. Iš viso pasaulyje įvairiose šalyse yra per 500 Šv. Jono brolių. Lietuvoje darbuojasi trys vienuoliai kunigai ir trys broliai. Vienuolyno misiją pasaulyje malda palydi kontempliatyvi Šv. Jono seserų kongregacija, įkurta 1982 m., Prancūzijoje, o Lietuvoje veikianti nuo 1998 m. -ksb-

Pal. J. Matulaičio konsekavimo vyskupu 60 metų sukakties paminėjimas

Lapkričio 30-ąją Kauno arkikatedroje bazilikoje šv. Mišiomis paminėtos pal. arkiv. Jurgio Matulaičio konsekavimo vyskupu 90-osios metinės. Iškilmingai pirmojo advento sekmadienio Eucharistijos liturgijai vadovavo Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius, jos pradžioje gausiai susirinkusius tikinčiuosius pakvietęs maldoje prisiminti mūsų tautos palaimintąjį, savo gyvenimą atidavusį Lietuvos Bažnyčiai.

Po šv. Mišių arkivyskupijos kurijos kancleris mons. Adolfas Grušas maloniai pakvietė jų dalyvius į konferencijų salę. Ten vyko konsekavimo sukakties šventinis minėjimas, surengtas Švč. M. Marijos Nekaltojo Prasidėjimo vargdienių seserų kongregacijos. Salėje norėjusius prisiminti arkiv. J. Matulaičio gyvenimą, paminėti jo nuopelnus ir dvasinį palikimą Bažnyčiai pasitiko iškalbinga seserų parengta parodėlė. Joje iš informatyvių tekstų, nuotraukų, kitų dokumentų buvo galima atpažinti iki arkivyskupo tarnystės aukštumų nuvedusį palaimintojo pašaukimo kelią, kuriuo jis žengė remdamasis kilniuoju „Vince malum in bono“ („Nugalėk blogį gerumu“) šūkiu ir visiškai pakludamas Dievo valiai.

Renginį pradėjusi ses. Viktorija Plečkaitytė MSV kvietė visus gilinti į pal. J. Matulaičio asmenį ir gyvenimą, kurie geriausiai atspindi prasidedančio advento evangelinę mintį: „Budėkite.“ Pasak sesers, budrumas Dievo malonei, atidumas jo valiai, šios valios apkabinimas savo gyvenimu – štai tokį pavyzdį palaimintasis ypač tiems, kurie yra pašaukti tapti stipriu raugu skelbiant Evangeliją kitiems, kad Viešpats galėtų ir per mažus žmones daryti savo didžius darbus.

Seseris vargdienės, Pal. J. Matulaičio draugijos narius, atvykusius iš Lazdijų, Alytaus, Marijampolės, kitų vietovių, visus renginio dalyvius pasveikinęs arkiv. S. Tamkevičius dėkojo Dievui už palaimintąjį Jurgį – realų, apčiuopiamą Dievo Žodžio vaisių, kuris, dar per mažai mūsų įvertintas, paliko džiugų tikėjimo liudijimą, ėjo tikru Evangelijos keliu. Ganytojas džiaugėsi, kad didžiulių darbų Lietuvos Bažnyčiai nuveikęs palaimintasis konsekruotas vyskupu Kauno katedroje.

Vyrų maldos popietė

Lapkričio 23 d., per Kristaus Karaliaus iškilme, Vilniaus Šv. Pranciškaus Asyžiečio (bernardinų) bažnyčioje vyko aštuntoji vyrų maldos popietė „Aš esu kelias, tiesa ir gyvenimas“ (Jn 14, 6). Dievo žodžio pamaldoms vadovavo kun. Astijus Kun-gys OFM ir kun. Algis Malakauskis OFM. Kun. Astijus kalbėjo apie tai, kad vyrai dažnai yra kovos fronte. Ne tik kariuomenėje, bet ir gyvenime jie turi būti ir ginti. Vyrų uždavinys apginti tikėjimo vertybes, šeimą, mylimus žmones nuo pasaulio dvasios. Vyrų protas, racionalumas, argumentų kalba, atvirumas, drąsa ir stiprybė gali įveikti blogį. Jėzus, ryšys su juo yra tikro krikščionio vyro ginklas prieš piktąjį, kuris veikia pasaulyje kaip anarchija, liberalizmas be atsakomybės, nežabota globalizacija. Kunigas kvietė karštai melstis, būti pavyzdžiais. Keli vyrai dalijosi savo tikėjimo patirtimi, pasakojo, kaip keitėsi jų gyvenimas atradus Kristų. Pamaldose džiazo improvizacijas atliko Eugenijus Kanevičius, Petras Vyšniauskas ir Dalius Naujokaitis. Pamaldos baigėsi bendra malda ir palaiminimu. Kiekvieną trečiadienį po 18 val. šv. Mišių Vilniaus Šv. Pranciškaus Asyžiečio (bernardinų) bažnyčioje renkasi vyrų maldos ir tikėjimo pasidalijimo grupė, kurioje atvirai ir drąsiai vyrai ugdo krikščionišką tikėjimą. Kita vyrų maldos popietė planuojama 2009 m. kovo 22 d., per Šv. Juozapo šventę. -ksb-

Medikų ateitininkų korporacijai „Gaja“ – 80 metų

Lapkričio 22 d. paminėtas ateitininkų medicinos korporacijos „Gaja“ 80 metų jubiliejus ir surengta metinė šventė. Šv. Mišias aukojo KMU kapelionas kun. Ričardas Banys. Jis linkėjo korporantams toliau nepailstant dirbuotis savo aplinkoje, universitetinėje bendruomenėje, tarp gydytojų būti „žemės druska ir pasaulio šviesa“. Korporaciją sveikino ir kitų Lietuvos korporacijų atstovai, rezidentų tarybos atstovė M. Birmontaitė, KMU sielovados koordinatorė S. Adler, taip pat iš Vilniaus atvykęs „Gajos“ garbės narys prof. habil. dr. L. Mačiūnas, kuris prisiminė ir apžvelgė korporacijos 80 metų istoriją. Apžvelgta ir pasidžiaugta

2007–2008 metų veikla. Be tradicinių korporacijos renginių, didelis dėmesys buvo skirtas gyvybei. „Gajos“ ateitininkai aktyviai prisidėjo prie negimusios gyvybės gynimo, parašė kreipimąsi į Lietuvos Seimo narius, dalyvavo LR Seime vykusioje konferencijoje „Žmogaus prenatalinės fazės raida“. Po padėkos raštų už aktyvią veiklą ir junjorų pakėlimo į senjorus vyko forumas „Ori mirtis“. Praktinę diskusijos pusę pristatė ir į klausimus atsakinėjo KMU klinikų gydytojas reanimologas Andrius Macas. Teorinę dalį aptarė korporantas KMU IV kurso studentas Gediminas Šemeklis. Šventinę nuotaiką palaikė meninė programa.

-sa-

Advento pradžia

Lapkričio 30 d. Kauno akademinės sielovados grupė surengė arkivyskupijos Jaunimo centre universitetų dėstytojų ir darbuotojų rekolekcijas tema: „Advento dovana ir iššūkis – budėti!“. Jose dalyvavo daugiau nei dvidešimt dėstytojų ir universitetų darbuotojų iš Kauno technologijos, Kauno medicinos, Vytauto Didžiojo, Mykolo Romerio (Teisės) universitetų. Joms vadovavo pranciškonas kun. br. Severinas. Jis ragino mąstyti apie dovanas, kaip jas dovanojame ir gauname, kaip ir kam patys esame dovana. Eidami nuo savęs pažinimo prie atidumo kitam žmogui galime gilintis į adventinį kvietimą „budėkite!“. Tada atrandame ir patiriame Dievo malonę ir galime eiti prie savo nuodėmių dovanojimo Dievui Sutaikinimo sakramente. Sutaikinimo pamaldose ir šv. Mišiose br. Severinui talkino KMU kapelionas kun. R. Banys ir KTU kapelionas kun. Kastytis Šulčius. Homilijoje br. Severinas ragino atverti gyvenimo su Dievu duris sau ir kitiems. Turėtume nepamiršti, kad natūralu priimant dovaną už ją padėkoti, o ne galvoti, kaip turėčiau atsilyginti. Teorinius mąstymus br. Severinas iliustravo paprastais gyvenimiškais pavyzdžiais. Rekolekcijų dalyviams buvo paruoštos praktinės užduotys, kavos pertraukų ir pietų metu buvo galima pabendrauti ir artimiau susipažinti.

Grudžio 2 d. Kauno akademinėms bendruomenėms surengtos Sutaiki-

Ses. Onutės Vitkauskaitės MSV perskaitytame pranešime šio renginio dalyviams vėrėsi akivaizdžios pal. J. Matulaičio dvasinio pasaulio sąsajos su apaštalo šv. Pauliaus dvasingumu. Remdamasi palaimintojo užrašais, jo veikla ses. O. Vitkauskaitė išryškino Kristaus centriškumą, kuris juos abu vedė tarnystėje, skatino dėl visų tapti viskuo. Meilė Kristui jiems abiem reiškė visišką atsidavimą Bažnyčiai: šv. Paulius atidavė dėl jos savo gyvybę, o palaimintasis Jurgis, iki galo paaukojęs jai savo gyvenimą, ir mirties akivaizdoje dar rikiavo jos statytojus. Pranešimo autorė pabrėžė abiejų Bažnyčios vyrų drąsą ir narsumą, drauge atkreipė dėmesį, jog tai reiškė ir drąsą sudilti, sudegti dėl Jėzaus Kūno – Bažnyčios, kvietė tapti karštai skelbiančiais ir drąsiai liudijančiais. Renginyje skambėjo pal. J. Matulaičio dvasinių užrašų mintys, ištraukos iš Stasio Ylos knygos, skambėjo muzikiniai intarpai.

-kasp-

Festivalis „Sielos 2008“

Lapkričio 15 d. Panevėžio bendruomenių rūmuose vyko VII šiuolaikinės krikščioniškosios muzikos festivalis „Sielos 2008“. Jame dalyvavo beveik 30 grupių iš visos Lietuvos, buvo atvykusių ir iš toliau: Angelė Joknytė – iš Londono, Gintautas Tautkus – iš Dublino, Danielis di Silva – iš JAV. Festivalio globėjas Panevėžio vyskupas Jonas Kauneckas tardamas žodį džiaugėsi matydamas čia tiek daug jaunimo. Vyskupas atkreipė dėmesį, kad sovietų laikais jauni žmonės nebūtų galėję susirinkti į tokį renginį. Po trumpo sveikinimo ganytojas visus palaimino. Festivalyje, įskaitant 180 dalyvių ir apie 50 savanorių, dalyvavo daugiau kaip 1500 žmonių.

Disko salėje skirtingų muzikos stilių atlikėjai – Milda Kriščiūnaitė, Raimonda Kirijanovienė, Ingrida Ručinskienė, Benas Ulevičius, Juras Grincevičius, Justas Kupstys, Džošas Maklangas, Tomas Bieliūnas – susitiko su žiūrovais ir atsakė į jų klausimus. Susitikimą vedė Remigijus Jucevičius. Jaunimui buvo įdomu, kas yra krikščioniška muzika, kokia krikščioniškosios muzikos ateitis, ar instrumentinę muziką galima vadinti krikščioniška ir t. t. Vyko gyvas pokalbis: nuo paprastų klausimų bei atsakymų pereita ir prie gilesnių teologinių temų.

Renginio metu jauni žmonės turėjo galimybę apie jiems iškylančius klausimus ir sunkumus pasikalbėti su dvasininkais.

Koncertai vyko dviejose salėse tuo pat metu – seniau susibūrusių grupių ar labiau tradicinės muzikos buvo galima klausytis didžiojoje salėje. Čia renginį vedė Laima Macevičiūtė iš Vilniaus ir Benas Ulevičius iš Kauno. Norintys pasiklausyti labiau avangardinės, naujesnių grupių muzikos rinkosi disko salėje (vedėjai – Daiva Mazaliauskaitė iš Panevėžio ir Andrius Karkauskas iš Kauno). Tačiau dauguma žiūrovų aplankė abi sales. Renginio organizatoriai džiaugėsi, kad sprendimas surengti koncertus dviejose salėse tikrai pasiteisino: išvengta spūsčių, o jaunimui buvo puiki galimybė pajudėti, nes koncertas baigėsi jau po vidurnakčio.

Buvo išrinkti ir apdovanoti nominantai. Žiūrovų paskirtos nominacijos: „Sielos“ festivalio daina – grupei „Aukštyn bures“ už dainą „Dievas yra meilė“, „Sielos“ festivalio grupė – „Massive“ iš Panevėžio; organizatorių 7 žmonių žiuri grupės paskirta nominacija – festivalio „Sielos 2008“ debiutas paskirta grupei „Apaštalai“ iš Vilniaus. Tradicinė nominacija „Už indėlių į krikščioniškąją muziką“ įteikta garsiam muzikantui, legendinės „Rondo“ grupės įkūrėjui Gintautui Tautkui. Nominantai apdovanoti dailininko Beno Narbuto statulėlėmis „Dovydas su arfa“, diplomais ir rėmėjų prizais. Po koncerto vyko diskoteka. Viso renginio metu vyravo puiki bendrystės, džiugėsio ir ramybės nuotaika.

Renginį organizavo Viešoji įstaiga „Gerosios naujienos centras“ ir Panevėžio vyskupijos jaunimo centras.

-lk-

nimo pamaldos Kauno Arkangelo Mykolo (Igulos) bažnyčioje. Jose dalyvavo studentai dėstytojai ir universitetų darbuotojai. Padėti pasirošti širdimi budėti ir laukti, mokytis su meile priimti Kalėdų nakties Dovaną sutiko VDU Katalikų teologijos fakulteto dėstytojas kun. Kęstutis Kėvalas. Mąstyme jis ragino priimti Sutaikinimo sakramentą kaip dovaną. Pamaldose talkino VDU kapelionas kun. Simas Maksvytis, KMU kapelionas kun. Ričardas Banys, Divizijos generolo Stasio Raštikio

puskarininkių mokyklos kapelionas kun. Petras Kavaliauskas ir VDU dėstytojas kun. Artūras Kazlauskas. Sutaikinimo pamaldos baigėsi Eucharistijos šventimu. Homilijoje kun. K. Kėvalas atkreipė dėmesį, kad šiandienį žmogų kamuoja per didelis santūrumas. Bijome natūraliai nustebti, pasidžiaugti, išreikšti susižavėjimą ir kitus jausmus. Jis ragino būti savimi, būti krikščionimis, nebijoti jausmingai ištarti „Aleliuja“.

-sa-

KOVOS LAIMĖTOJAI

Kristaus Gimimas (Kalėdos)

Žiniasklaidos vaizduojamame pasaulio horizonte sklendo niūrūs krizės debesys. Dar grėsmingesnės ateities prognozės: artimiausiu metu padėtis tik blogės. Laimei, krikščionys turi ne šį vienintelį atskaitos tašką. Tėvų ar senelių pasakojimuose atgimsta Kalėdų šventės karo metais, Sibiro tremtyje, sovietmečiu daugiabučiuose užuolaidomis slapstantis nuo kolektyvizmo ideologijos. Dėl tylaus Kalėdų džiaugsmo ir vilties tenka kovoti dvasinę kovą.

Iš pažiūros šventiškame ir džiaugsmingame Luko evangelijos pasakojime galime išvelgti ir kovos aprašymą. Įžengiame į mūšio lauką. Vienai kariuomenės pusei vadovauja ciesorius. Jis valdo, leidžia įsakymus, priverčia. Toks yra įprastinis ciesoriaus santykis su gyvenimu ir pasauliu. Kitoje pusėje kovoja Viešpaties kariauna. Kovos taktika visiškai neįprasta, nekarvinga. Tą naktį Dievas prabyla į pasaulį visiškai nauju stiliumi. Dievas tiesiog apreiškia, paskelbia ir siūlo pasirinkimo ir laisvės kelią. Jis skelbia didį džiaugsmą ir sako: „Nebijokite!“ Ciesorius stengiasi surašyti gyventojus visame jam pavaldžiam ir pažįstamame pasaulyje. O Dievas apsiereiškia visoms tautoms ir kiekvienam žmogui asmeniškai. Jis apsiereiškia ne tiek pasauliui, kiek veikiau kiekvienam žmogui. Nuo tol žmogus tampa nauju visatos matu. Žmogus yra orus, laisvas, jis jau nebėra vergas. Ciesorius liepia visiems užsirašyti. Dievas neregistruoja, netvarko kartotekos, jis rodo ženklus: „Rasite kūdikį, suvystytą vystyklais ir paguldytą ėdžiose.“ Dievas pasitiki žmogaus gebėjimu atpažinti jo ženklus.

Ciesorius įsako žmonėms grįžti į kilmės vietas ir ten užsiregistruoti. Jis siekia valdyti ir kontroliuoti, žvelgdamas į žmogaus praeitį. Kartais praeitis, net labai garbinga, supančioja ir apriboja. Dievas, tą naktį pasirodęs Kūdikyje, skelbia ateitį: gimimą, pradžia, naujumą, pokytį, augimą, šansą. Naujagimis pripildo pasaulį naujo gyvenimo ir vilties. Dabar jis guli ėdžiose; vėliau bus paguldytas į kapą, iš kurio prisikels – tai yra mūsų vil-

ti. Vaikelio verksmas yra drauge ir Kristaus prisikėlimo šūksnis. Ciesorius išlieka savo rūmuose, o Dievas – tvartelyje ant šieno. Mūšis baigėsi. Tą naktį gimė laisvė. Vaikelis iškovojo pergalę visiems esantiems Viešpaties pusėje, pasitikintiems jo ženklą. Garbė Dievui aukštybėse, o žemėje ramybė jo mylimiems žmonėms!

Kartais Dievo ženklai mums atrodo pernelyg paprasti ar nereikšmingi. Toks yra Evangelijos ženklas apie kūdikį, suvystytą vystyklais ir paguldytą ėdžiose. Savo viešojo veikimo metais Jėzus taip pat bylojo ženklais. Apie savo misiją jis kalbėjo, lygindamasis su pranašu Jona (Mt 12, 39). Jėzaus mokiniai ne kartą pageidavo aiškesnių, konkrečių įrodymų. Mes taip pat norėtume primygtinių ir konkrečių paliepiimų. Norėtume tokių įrodymų, kurie priverstų nutilti mūsų priešininkus. Tačiau visagalis Dievas veikia labai subtiliai, panašiai kaip švelnus dvelksmas, kurį pranašas Elijas atpažino oloje. Mūsų stiprybė yra pasitikėjimas Dievo galia. Štai ėdžios, varginga aplinka, kūdikis, suvystytas vystyklais. Tarp Viešpaties kovos laimėtojų – su visišku pasitikėjimu pagarbinti Kūdikio atskubėję piemenys.

Kristaus gimimo valanda paskelbta jau Senajame Testamente. Juozapas su Marija vyko į Betliejų, apie kurį Izaijo amžininkas pranašas Michėjas bylojo: „Iš tavęs man kils tas, kuris valdys Izraelį“ (Mch 5, 1). Marijos pagimdytas Kūdikis yra Dovydo namų atžala. Jame išsipildė Viešpaties žodis: „Tu esi mano sūnus, šiandien aš tave pagimdžiau“ (Ps 2, 7). Izraelio viltis išsipildė atėjus laiko pilnatvei (Gal 4, 4). Evangelistas Lukas skelbia, kad šis įvykis reikšmingas ne vien Izraeliui. Pasakojime minimas ciesoriaus įsakymas surašyti visus valstybės gyventojus pabrėžia ne tik pasakojimo tikroviškumą, bet taip pat praplečia Kalėdų įvykio reikšmę. Jėzus gimė ne tik kaip žydų tautos, bet ir kaip viso pasaulio lūkestis. Skirtingai nuo evangelisto Mato Lukas pateikia Jėzaus genealogiją iki pat Adomo. Jėzaus gimimo valanda tampa visos istorijos centru. Į ją susitelkia visi ankstesni laikai, ji tampa taip pat būsimųjų laikų matu. Net sekuliariame pasaulyje išlieka kalendoriaus atskaita – iki Kristaus ir po Kristaus gimimo.

Piemenims angelas skelbia didį džiaugsmą, kuris skiriamas taip pat visai tautai. Evangelistas Matas aiškiai ir vienareikšmiškai paaiškina, kad kūdikiui duodamas Jėzaus vardas, nes jis „išgelbės savo tautą iš nuodėmių“ (Mt 1, 25). Betliejuje gimusiam Jėzui patikima daugiau, negu įstengiama žmogaus jėgomis. Žmonijos išganymo misija įmanoma tik Dievui. Todėl ir ši žinia perteikiama per Dievo pasiuntinį – angelą.

Kalėdų tikėjimas mums atskleidžia, koks didelis dalykas būti žmogumi. Žodžiui apsigyvenus tarp mūsų, Dievas susitinka ir su kiekvienu iš mūsų žmogyste. Dievo ieškojimo kelias per Jėzų veda į kitą žmogų. Ne tik Betliejaus Vaikelis, bet ir kiekvienas žmogus kyla iš Dievo. Atsakingai ir su dėkingumu priimdami savo žmogystę kaip dovaną ir užduotį, susitinkame su Dievu.

ŠEIMOS MOKYKLA

Šventoji Šeima
Lk 2, 22–40

Juozapas ir Marija šventykloje randa savo sūnų Jėzų, o drauge naujai suvokia dangiškąjį Tėvą. Šeimos bendrytės ryšiai yra abipusiai. Šeimos santykiai grindžiami laisvos valios dovana, nors kai kuriais gyvenimo laikotarpiais atrodo, kad kartų santykiuose vyrauja „davimas“ ar „gavimas“ viena kryptimi. Vaikams, neįgaliesiems ar seneliams reikia pajėgesniųjų priežiūros ir rūpesčio. Tačiau nepamatuojama lieka jų meilės graža. Mokydami ir auklėdami savo vaikus tėvai patys mokosi.

Mąstydami apie Šventąją Šeimą galime geriau suvokti savo žmogiškumą, pašaukimą gyventi šeimoje. Šeima yra pirmoji vieta, kur išgyvename tarpasmeninius santykius. Tai pirmoji kito žmogaus sutikimo ir pažinimo mokykla, čia mokomasi gerbti, įvertinti kitą. Šeimoje nėra vienas nėra vienišas ir žino esąs reikalingas kitiems, – tokiu būdu augama meile. Šeima taip pat yra pirmoji mokykla, kurioje mokomasi suvokti Dievą. Žodis tapo kūnu ir gyveno tarp mūsų. Žmogiškoji šeima tapo paties Dievo šeima – vieta, kur Jėzus augo išmintimi, metais ir malone. Šeima yra gyvybės ir šventumo lopšys – įprasta, drauge vienintelė ir nepakartojama vieta. Šeima turi būti vieta, kurioje patinka gyventi Dievui. Šventoji Šeima – asmenų tarpusavio meilės ir atsakomybės vienas už kitą pavyzdys.

Šventoji Šeima trokšta visur ir visada įvykdyti Dievo valią. Jėzaus tariamame „Taip“ dangiškojo Tėvo valiai aidi taip pat Marijos ir Juozapo „Taip“. Vykdydami Mozės įstatymą ir aukodami berniuką Viešpačiui, Marija ir Juozapas atnašauja įstatymo numatytas aukas. Dievo valia vykdoma diena iš dienos, ištikimai laikantis įsitikinimų. Kas kasdien ištikimai siekia Dievo valios – kaip senelis Simeonas ir pranašė Ona, – bus gausiai apdovanotas. Simeonas ir Ona laiko kūdikį Jėzų rankose, nors nėra jo seneliai. Jų malda išklausa, Dvasia atveda juos į

šventyklą. Joje matome trijų kartų tikinčiuosius. Ona ir Simeonas pranašauja apie šviesą, nušviesiančią pagonis ir Izraelio garbę. Šventykloje visos kartos tampa viena šeima, šlovinančia Dievą. Šventoji Šeima – žmonijos kartų džiugaus susitikimo įvaizdis.

Mūsų laikų virusas yra abejingumas, žmogiškųjų ryšių nepatvarumas ir ištvermės stoka prispaudus sunkumams. Patirtis rodo, kad yra aiškus ryšys tarp religinės ir žmogiškųjų santykių ištikimybės. Pasiaukodamas Viešpačiui žmogus pareiškia jam savo ištikimybę. Žmogiškoji ištikimybė grindžiama pirmine paties Dievo ištikimybė. Pasiaukojimo Viešpačiui aktas yra pastovumo santuokoje ir šeimoje prielaida. Dievo įstatymas nėra primestas iš išorės, tai pati žmogaus santykio su Dievu esmė: žmogus kaip kūrinys yra priklausomas nuo Dievo. Drauge pasiaukojimo aktas reiškia Dievo meilę žmogui. Mozės įstatymas primena Izraelio išgelbėjimą iš Egipto vergovės. Dievas nubaudė egiptiečius jų pirmagimių mirtimi, kad Izraelis galiausiai būtų išlaisvintas. Dievas yra Izraelio Viešpats, todėl jam reikia paaukoti visus pirmagimius. Tai reiškia drauge asmeninį Dievo pažadą: išgelbėsiu tave, kaip anuomet išgelbėjau savo tautą.

Mūsų paaukojimas yra krikštas. Kiekvienas pakrikštytasis vienijasi su besiaukojančiu ir prisikėlusiu Kristumi ir tampa dangiškojo Tėvo vaiku. Vaikas negali pasiaukoti pats. Tėvai ir krikštatėviai tikėjimą išreiškia vaiko vardu.

Šeimai taip pat būtinas privatumas. Šventoji Šeima tyliai gyvena Nazarete. Jų dienos ritmą ženklina malda ir darbas. Šventoji Šeima rodo mums pavyzdį, kaip visuomet ir visur vykdyti Dievo valią: išlikti atviriems susitinkant su kitais žmonėmis, taip pat mokėti pasitraukti nuo pasaulio triukšmo.

Pabaigoje trys praktinės nuorodos šių dienų šeimoms siekiant šventumo. Pirmasis puoselėtinas dalykas yra *džiaugsmas*. Tai nėra tik šalutinis laisvalaikio palydovas. Turime mokytis džiugiai švęsti ir išgyventi kasdieny-

bę. Džiaugsmą reikia mokėti priimti ir kurti. Šeimoje džiaugsmą kuria kūdikio šypsena, žaismingas karas pagalvėmis, nuotykiškai išskylaujant gamtoje. Garsus dvasinis rašytojas C. S. Lewis rašė: „Džiaugsmas yra rimtas užsiėmimas danguje.“ Mes esame pašaukti būti džiaugsmingi, nes Tas, kuris atnešė džiaugsmą pasauliui, yra tarp mūsų šeimose. Apie būtinybę džiaugtis vis daugiau kalbama ir rašoma. Gebėjimas džiaugtis yra ne tik įgimta savybė ar nuotaikos dalykas, bet taip pat valios nuostata (verta paskaityti italo Valerio Albisetti knygą „Juoktis širdimi“). Tiek džiaugsmas, tiek nusiminimas užkrečia – ypač šeimoje.

Antras svarbus dalykas yra bendras *laikas* šeimoje. Jėzus praleido trejus metus viešai tarnaudamas pasaulyje. Pirmuosius trisdešimt gyvenimo metų jis praleido šeimoje, daugybę dalykų perimdamas iš Juozapo ir Marijos. Turime išmokti tvarkyti savo laiką ir taip organizuoti savo veiklą ir laisvalaikį, kad kuo labiau įtrauktume vaikus. Didžiausias dalykas, kurį galime duoti savo vaikams, – būti drauge su jais. Trečias svarbus dalykas ugdant šeimos bendrystę yra *malda*. Šeimos turi mokytis bendrai melstis. Šeima, kuri bendrai meldžiasi, išlieka drauge ir per sunkiausius išbandymus.

METAI IŠGANYMO ISTORIJOJE

Švč. Mergelė Marija, Dievo Gimdytoja
Naujieji Metai
Sk 6, 22–27; Gal 4, 4–7; Lk 2, 16–21

Evangelija dar kartą primena pasakojimą apie Betliejaus piemenis. Tai padeda mums Naujuosius Metus ryškiau suvokti Kalėdų šviesoje. Naujieji Metai tiek pažodine, tiek dvasine prasme yra metai po Kristaus gimimo, metai paženklinti Kristaus gimimu. Deja, daugybė žmonių gyvena tarsi turėdami kitokią laiko atskaitą: naudodamiesi XXI amžiaus technologijomis, dvasiškai jie lieka epochoje iki Kristaus gimimo. Kristaus dėka tapome Dievo vaikais. Mums taikomas pirmajame skaitinyje girdėtas keleriopas Viešpaties palaiminimas: „Tepažvelgia Viešpats į tave maloniai.“

Sausio 1-oji yra naujųjų metų diena. Į politinių ir visuomeninių pasaulio įvykių sluoksnį įrašyta ir kiekvieno iš mūsų individuali istorija. Ji prasideda gimimo diena, šaknimis tęsiasi į praeitį, apimdama šeimą, tėvynę. Paprastas žmogus dažnai jaučiasi pernelyg menkas. Daugelis net netiki gali išreikšti savo valią per rinkimus. Tai negera savanorio baudžiauninko nuostata. Naujųjų metų proga tokie žmonės tik sentimentaliai atsідūsta, simboliškai plėšdami kalendoriaus lapelį ir keldami šampano taurę. Įjungtas televizorius užgožia dėmesį ir patikimai apsaugo nuo tikrovės: akistatos su tikroju Dievo dovanotu laiku. Krikščionims egzistuoja dar vienas, svarbiausias istorijos sluoksnis. Jį vadiname išganymo istorija. Tik šis sluoksnis mums atveria žmogiškosios istorijos grožį ir prasmę. Čia pilnatviškai susipina pasaulio, mano šalies, mano šeimos ir kiekvieno žmogaus individuali istorija. Šis sluoksnis išryškina dalykus, apie kuriuos nepranešė žiniasklaida, kurie daugeliui atrodė nereikšmingi, bet Dievo akyse buvo labai svarbūs. Šiuos dalykus dėkingai prisimename

švęsdami naujųjų Viešpaties metų pradžią. Šie įvykiai iš tikrųjų labai reikšmingi, per juos akivaizdžiai reikišiasi Dievo malonė: šeima įvaikino kūdikį, kaimynas ėmė lankyti savigalbos grupę ir liovėsi girtauti, savaistoriai jaunuoliai aplankė senelių namų gyventojus...

Marija tampa Dievo Gimdytoja istorinėmis Augusto ir Erodo valdymo dienomis, Kvirinui valdant Siriją. Be Marijos „Tebūnie“ istorijos tėkmė būtų likusi bevaisė. Marijos vaidmuo nepamainomas bendradarbiaujant Dievo išganymo plane. Mes taip pat gyvenam konkrečiu istoriniu laiku. Nuo mūsų priklauso, ar įausime savo darbą, gyvenimo auką į nuostabų Dievo plano audinį, ar aklai įsikibsim tik į savo gyvenimo siūlą, kuris, beje, vieną dieną nutruks... Yra žmonių, susitelkusių į istorinį ir politinį matmenį, pasinėrusių į profesinį gyvenimą, tačiau apleidusių santykius savo šeimoje. Yra taip pat tokių, kurie individualistiškai užsisklendžia vien savo mažame pasaulėlyje, atsiriboja nuo visuomeninio gyvenimo. Dar kitas pavojus yra susitelkti vien tik į religinį gyvenimą, pamirštant žmogiškąsias ir šeimos pareigas, galvojant vien tik apie pasaulio pabaigą, tačiau pamirštant gyvenamojo laiko poreikius. Prašykime Dievą, kad gyvendami laikinoje tikrovėje išliktume dėmesingi Viešpaties planams įvairiais gyvenimo lygmenimis.

Marijos gyvenime buvo daugybė situacijų, kai ji, žmogiškai žvelgiant, turėjo pasiduoti, tapti, kaip sakoma, likimo auka. Prireikė dieviškojo įsikišimo, kad Juozapas jos neatleistų. Galima numanyti, jog jai teko išgyventi kaimynų apkalbas. Marijai gimdant, šalia nebuvo jos motinos. Senelis Simeonas ir išminčiai pagarbino jos sūnų, tačiau drauge išpranašavo apie jos laukiančią kančią. Po išminčių pagarbinimo naktį teko bėgti į Egiptą, gelbėtis nuo Erodo persekiojimo. Marija gyveno svetimoje šalyje be draugų ar giminaičių. Jėzaus viešojo gyvenimo metu daugybė žmonių nesuprato jos Sūnaus

ir buvo jam priešingi. Neįsivaizduojamas Marijos sielvartas po kryžiumi. Taigi jos gyvenimas buvo ištisinės krizės. Kaip ji nepalūžo po šia negatyvių išgyvenimų našta? Marijos pavyzdys gali padrašinti tuos, kurie nepasitiki savo jėgomis. Po angelo apreiškimo pasijutusi nėščia, Marija teturėjo vieną tikslą – išnešioti Kūdikį, pasaulio Gelbėtoją. Kiekvienas turime gyvenimo misiją. Ši misija yra panaši į Marijos: atnešti Jėzų į gyvenimo tikrovę. Tiesiog neturime teisės pasiduoti. Marija laiko rankose Kūdikį, kad šis palaimintų pasaulį. Marija ne-

pasidavė likimo smūgiams, bet dalyvavo Jėzaus misijoje nuo pat jo gimimo iki mirties. Paprastai žydų berniukas gimdavo namie, o kaimynai šią šventę sutikdavo muzikuodami. Jėzaus gimimas buvo švenčiamas giedant angelų chorams. Berniukui būdavo duodamas giminaičio vardas. Jėzui duotas vardas reiškė *Viešpats išgelbėja*. Po daugelio metų per Sekmines apaštalai skelbė: „Tas Jėzus, kurį jūs nukryžiovote, yra Viešpats ir Mesijas.“ Tuomet Marija turėjo prisiminti piemenų atneštą angelų žinią: „Šiandien Dovydo mieste jums gimė Išganytojas.“

TIESOS IEŠKOTOJAI

Kristaus Apsireiškimas (Trys Karaliai)
Iz 60, 1–6; Ef 3, 2–3a. 5–6; Mt 2, 1–12

Tolimos šalies išminčiai randa kūdikį ir atpažįsta, kad tai Karalius ir pasaulio Išganytojas. Šis įvykis tapo ženklų ir pažadu, liudijančiu, jog kiekvienas, kuris pagarbiai ieško Dievo, anksčiau ar vėliau gali jį sutikti. Susitikti su Viešpačiu galima bet kuriame gyvenimo etape, kartais nelaukiant, tarsi atsitiktinai. Vis dėlto tai pirmiausia Viešpaties iniciatyva, o ne žmogaus pastangų vaisius. Svarbi žmogaus nuostata: nuolat išlikti Dievo ieškotoju. Jei nesame abejingi, Dievas mums apsieiškia, nori būti atpažįstamas. Apreiškimas leidžia pamatyti, kas jau buvo iki tol, tačiau liko mūsų nesuvokta. Tiesos suvokimas dažnai vėluoja: kasdien išgyvendami tūkstančius staigmenų, ne iš karto suvokiame jų prasmę. Yra apreiškimų, atveriančių naujus pasaulius, tačiau yra ir uždarančių pažinimui vartus. Teoriškai žinome, kad reikia puoselėti meilę šeimoje, nedera beatodairiškai lenktyniauti karjeros ambicijomis ar pasiduoti darboholizmo priklausomybei. Tokiam žmogui tenka patirti liūdnius apreiškimus, kai jis galiausiai suvokia likęs pats vienas su nuoskaudomis, be šeimos ir draugų. Tokiais skausmingais suvokimo momentais su ašaromis akyse prisimename daugelį ženklų, į kuriuos anuomet nekreipėme dėmesio, kurie iškalbingai bylojo apie yrančius santykius.

Šventasis Augustinas apie savo atsivertimo momentą pasakojo kaip apie aiškų nušvitimą. Naujas suvokimas neatmeta praeities, bet atskleidžia gyvenimą kaip kryptingą vyksmą ieškant prasmės. Prašykime Viešpaties atvirų akių kartais iš pažiūros nereikšmingiems mūsų gyvenimo apreiškimams.

Išminčiai atėjo pagarbinti karaliaus, kurio šlovės nesimato: jo buveinė pati vargingiausia. Tai pasislėpęs karalius, be dvaro ir reprezentacinių salių. Jau pats titulas „žydų karalius“ nuo pat Jėzaus gimimo sukelia

sunkumų ir pavojų. Dabar jis kelia grėsmę Erodiui, po to glumins Poncijų Pilotą, dar vėliau kairuoliškus ideologus, norinčius krikščionybę paversti revoliucine socialine ideologija. Jėzus yra naujos išrinktosios tautos, susidedančios iš visų tautų krikščionių, Karalius. „Mes atvykome jo pagarbinti.“ Mes, dabartiniai krikščionys, turime didesnę pagrindą atpažinti kūdikyje Jėzuje Karalių. Mūsų tikėjimą stiprina Dievo žodis, sakramentų malonė, šventųjų gyvenimo liudijimas. Mums lengviau atpažinti Jėzuje apsieiškusį Viešpatį ir dovanoti jam visa, ką turime, nes visa esame iš jo gavę.

Iš pažiūros atrodo keista, kad Erodas pasiunčia išminčius į Betliejų. Jam šie užsienio klajūnai atrodo politiškai naivūs. Kaip galima teirautis valdžioje esančio karaliaus apie gimusį jo konkurentą? Erodas nenori apsijuokti sekdamas paskui jų orientyrą – žvaigždę. Juk Betliejus visai netoli. Jei ten būtų atsiradęs koks nors ypatingas asmuo, būtų juntama žmonių sumaištis, o dabar nėra jokių neramybės ženklų. Erodas išleidžia išminčius tęsti kelionės. Klostantis įvykiams išryškėja Dievo ranka. Išminčių pėdsakai lieka užpustyti dykumos smėlyje. Jų tikėjimas išlieka amžiname Dievo šlovės spindesyje. Tačiau istorijoje lieka taip pat kruvini Erodo pėdsakai.

Viešpaties Apsireiškimas siejamas su trimis Šventojo Rašto įvykiais: išminčių kelione, Jėzaus krikštu ir Kanos stebuklu. Išminčiai yra tiesos ieškotojai. Jie pagony, tačiau ištikimai atsidavę tiesos paieškai. „Tiesa padarys jus laisvus“, – sakė Jėzus. Tiesos paieška išlaisvino išminčius iš pagoniškojo tikėjimo ribotumo. Jie ieškojo tiesos ir rado Jėzų, kuris yra Tiesa.

Turime gerbti tiesos ieškotojus, patys išlikti ieškotojais visą gyvenimą. Nesame pabaigę savo kelionės pas Dievą. Kartais nejaukiai pasijuntame išgirdę egzaltuotą liudijimą: radau Viešpatį, esu išgelbėtas. Įtikėti ir patirti Viešpaties artumą – didelė malonė. Tačiau toks liudijimas tampa tuščias ar net turi atvirkštinį poveikį, jei religiniais

išgyvenimais pasigyres žmogus elgiasi netolerantiškai, iš aukšto priimdamas kitus. Kartais tokių žmonių yra ir Katalikų Bažnyčioje. Jie iškelia savo maldos būdą, laiko pranašesniu savo dvasingumo kelią, akcentuoja priklausomybę būtent savo judėjimui ar grupei. Vis dėlto dauguma tų žmonių yra geros valios. Ar jie rado Dievą? Tam tikra prasme taip. Jie rado vieną iš daugybės kelių, kuriais Dievas myli juos ir mus visus. Tai labai gera ir svarbu. Tačiau elgdamiesi be meilės ir nepakančiai kitų atžvilgiu jie keliauja neteisinga kryptimi, klaidingai įsivaizduoja, kad Dievas gali būti tik toks, o ne kitoks. Dievas daugybe būdų reiškiasi mūsų gyvenime ir visame pasaulyje. Būkime atviri ir dėmesingi Dievo ieškotojai.

Popiežius reikalavo „naujo estetikos ir etikos dialogo“

(KAP, KAI) Lapkričio 25 d. Benediktas XVI paskelbė žinią Popiežiškųjų akademijų bendro viešo posėdžio proga. Popiežiškosios kultūros tarybos pirmininkui arkivyskupui Gianfranco Ravasi adresuotoje žinioje Benediktas XVI pabrėžė naujo dialogo tarp estetikos ir etikos poreikį. Popiežius apgailestavo dėl šių abiejų matmenų dramatiško atotrūkio tiek mene, tiek kasdienybėje. Grožio paieška negali būti atsiejama nuo tiesos ir gėrio paieškos, antraip estetika pavirs grynu estetizmu ir gali nusiristi iki efemeriškos banalybės. Pasak popiežiaus, „grožio paieška yra drauge tiesos paieška“. Benediktas XVI įspėjo, kad grožio paieška, apleidžiant tiesos ir gėrio paiešką, veda į prastą estetiką. Tai gali kelti pavojų, ypač jaunimui, ieškoti prieglobsčio dirbtiniame rojuje. Negalima remtis protu, kuris nenori žinoti apie grožį, o grožis savo ruožtu reikalauja proto. Benediktas XVI savo žinioje taip pat ragino iš naujo perskaityti prieš dešimtį metų paskelbtą Jono Pauliaus II „Laišką menininkams“. Tryliktasis

viešas Popiežiškųjų akademijų posėdis vyko vadovaujantis tema „Grožio visuotinumai“.

Galimi Mišių liturgijos nedideli pakeitimai

(KAP, KAI) Lapkričio 30 d. interviu Vatikano radijui Dievo kulto kongregacijos prefektas kardinolas Francis Arinze kalbėjo apie galimus lotynų apeigų Mišių liturgijos pakeitimus. Pasak kardinolo prefekto, 2005 m. vykusiame Vyskupų sinode Eucharistijos tema buvo keliamas klausimas dėl galimo ramybės palinkėjimo perkėlimo Mišių apeigose. Dievo kulto kongregacija pavedė šį klausimą išnagrinėti ekspertų tarybai, tačiau dauguma jų laikėsi nuomonės, kad ramybės palinkima būtų tokia tvarka, kaip yra dabar. Pasak kardinolo F. Arinze, kai kurie ekspertai siūlė ramybės palinkėjimą perkelti prie atnašų parengimo, taip pat buvo nuomonių nukelti jį į Mišių pradžią arba pabaigą. Popiežius, įdėmiai išstudijavęs ekspertų pasiūlymus, nutarė pateikti vyskupų konferencijoms dvi alternatyvas: palikti ramybės palinkėjimą ta tvarka kaip iki šiol arba perkelti jį po visuotinės maldos prieš atnašavimą. Įvykdžius vyskupų konferencijų apklausą, rezultatai bus pateikti popiežiui, kad jis nuspręstų. Pasak kardinolo prefekto, kitas galimas pakeitimas susijęs su Mišių pabaigos malda. 2005 m. Sinodas pasiūlė papildyti ją formuluotėmis, atskleidžiančiomis misijinį Eucharistijos šventimo pobūdį. Pareikšta nuomonė, kad kai kurie tikintieji gali palinkėjimą „Eikite ramybėje“ suprasti netinkamai, tiesiogine prasme, kaip raginimą pailsėti. Šį klausimą popiežius taip pat pavedė studijuoti Dievo kulto kongregacijai. Liturgijos specialistai pasiūlė 72 alternatyvias Mišių pabaigos formuluotes, iš kurių atrinktos 9 ir pateiktos popiežiui. Šventasis Tėvas patvirtino 3 formuluotes, tačiau jos nebus privalomos. Galima pasirinkti vieną iš jų arba toliau vartoti įprastinę *Ite Missa est*.

Bažnyčios žinios

Eina nuo 1996 sausio 15 dienos
du kartus per mėnesį

STEIGĖJAS

Lietuvos Vyskupų Konferencija
S. Skapo g. 4, 01122 Vilnius

LEIDĖJAS

Lietuvos Katalikų Bažnyčios informacijos centras
Papilio g. 5, 44275 Kaunas

REDAKcinė KOMISIJA

Pirmininkas

arkivyskupas Sigitas Tamkevičius SJ

Nariai:

mons. Gintaras Grušas
kun. Lionginas Virbalas SJ

Vyskupijų atstovai:

Kaišiadorių vyskupija / kun. Algirdas Jurevičius
Kauno arkivyskupija / Darius Chmieliauskas
Panevėžio vyskupija / kun. Rimantas Kaunietis
Šiaulių vyskupija / kun. Evaldas Alūza
Telšių vyskupija / kun. Remigijus Saunorius
Vilkaviškio vyskupija / mons. Arūnas Poniškaitis
Vilniaus arkivyskupija / kun. Saulius Bužasuskas

VYR. REDAKTORIUS

Gediminas Žukas

REDAKTORIAI

Kastantas Lukėnas
Violeta Micevičiūtė
Asta Petraitytė

KORESPONDENTAI

Jūratė Kadusauskaitė / Marijampolė
kun. Žydrūnas Vabuolas / Vilnius
kun. Andriejus Sabaliauskas / Telšiai
Laima Zimkienė / Šiauliai
Inesė Ratnikaitė / Šiauliai
kun. Gediminas Tamošiūnas / Kaišiadorys

ADRESAS

Papilio g. 5, 44275 Kaunas

TELEFONAI

Redakcija (37) 323 853
Platinimo tarnyba (37) 322 758
Faksas (37) 323 853
El. paštas lkbic@lcn.lt

SPAUDŽIA

LC „Dakra“
Savanorių pr. 192
44151 Kaunas

TIRAŽAS 800 egz.

ISSN 1392-6098

© 2008, „Bažnyčios žinios“